Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 150 (842) | Łódź, Czwartek 1 Lipca 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג יט תמוז תרפ״ו | Nr. 150 (842)

24-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Pietrkowska 21. Tel 24-71

פוילען איז דערהויפט אנ'אגראר-לאנד

ווענען דעם רעדט אין סענאט דער פינאנץ-מיניסטער קלארנער, און דערמאהנט אפילו נישט מיט א ווארט די קלעגליכע סיטואציע אין פוילישען מסחר. — ווי אזוי טייטשט עס אויס דער סענאטאר קערנער? — דער סענאט-מארשאלעק רייסט מיט א כיוו איבער די דיסקוסיע.

וו א ר ש א, 30 (פאט), אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט האט דער ערשטער גענומען דאס ווארט דער סענאטאר בוזעק, וועלכער האט רעפערירט דעם געזעץ וועגען ביודזשעט-פראוויזאריום אויפ'ן דריטען קווארטעל, פארלעגענדיג אנצונעהמען דעם פראוויזאריום.

אין זיין בעריכט האט ער צווישען אנדערען אנגעוויזען, אז די העכערונג פון די שטייערען אויף 10 פראצענט איז א נויטווענדיגקייט, מחמת דער דריטער קווארטעל איז דער ערגסטער אין דער הינזיכט פון הכנסות, מחמת דאן קומען פאר די קלענסטע שטייער-צאהלונגען.

דערנאך האט בעקומען דאס ווארט דער פינאנץ-מיניסטער קלארנער, פעסטשטעלענדיג, אז איצט איז געקומען די צייט, ווען מען דארף פארשטעלען דעם ווירטשאפטליכען פראגראם פון דער רעגירונג. דער ציל פון דעם דאזיגען פראגראם איז די אוניפיקאציע פון דער ווירטשאפט.

רעדענדיג וועגען דעם, אז פוילען איז מער ווי 60 פראצענט אגראריש און 15 א האלב פראצענט אינדוסטריעל, האט ער אנגעוויזען, אז די ערשטע הויפט-אויפגאבע איז די דערהויבונג פון דעם לאנדווירטס וואוילשטאנד, וועלכער איז דער הויפט-קאנסומענט פון דער אינדוסטריע-פראדוקציע.

דער פינאנץ-מיניסטער האט דערנאך גערעדט וועגען דער געלד-פראגע. דער פערקעהר פון 5 דאלאר אויף א פערזאן אין אנהויב 1925 האט זיך איצט איינגעשרומפען אויף 4 דאלאר. אט די דאזיגע איינשרומפונג שלאגט זיך אפ פאטאל אויפ'ן ווירטשאפטליכען לעבען. דער מיניסטער האט נאך גערעדט וועגען עפענטליכע ארבייטען פאר ארבייטסלאזע א.א.וו.

— וואס שייך די פעסער-הנחות — האט ער געזאגט — וועל איך אונטערשטיצען אלע נסיעות פון ווירטשאפטליכען כאראקטער, און צוריקהאלטען אלע לוקסוס-רייזעס, ביז די פוילישע וואלוטע וועט נישט אויסגעהיילט ווערען.

ענדיגענדיג זיין רעדע, האט דער מיג. קלארנער ערקלערט פאלגענדעס:

— מיר געפינען זיך אין א שווערער ווירטשאפטליכער און פינאנציעלער סיטואציע, מיר האבען אבער גוטע אויסזיכטען אויף ענטוויקלונג. די רעגירונג וועט שטרעבען צו ווירטשאפטליכער אוניפיקאציע, צו פערשטארקען די וואלוטע, צו פערגרעסערען די לאנדווירטשאפטליכע פראדוקציע. און פערלייכטערען די פערביליגונג פון די אינדוסטריע-פראדוקטען. די רעגירונג וועט דורכפיהרען אויף א ברייטען אופן די עפענטליכע ארבייטען.

נאך דער דאזיגער רעדע האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע, בעת וועלכער דער סענאטאר קערנער (יוד. קאלא) האט ערקלערט, אז אויב זיין פארשלאג וועט נישט אנגענומען ווערען, אז די 10-פראצענטיגע העכערונג זאל נישט גילטיג זיין די דירעקטע און פערלעגענע שטייערען — וועט זיך זיין קלוב אפהאלטען פון שטימען.

די ווייטערדיגע בעראטונגען וועגען פראוויזאריום זענען אפגעלעגט געווארען אויף מארגען.

איבערגעריסען די דיסקוסיע אין סענאט — מיט א כיוו.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט האט דער סענאטאר קערנער איבערגע׳חזר׳ט אלע ארגומענטען, וועלכע ער האט שוין צוטירט אויף דער זיצונג פון דער קאמיסיע.

אינטערעסאנט איז אבער געווען די זיצונג מיט א צווייטען אינצידענט, נעמליך — דער סענאט-מארשאלעק האט בכיון איבערגעריסען די דיסקוסיע איבער'ן ביודזשעט-פראוויזאריום, כדי די רעגירונג זאל נישט קאנען מארגען אויסצאהלען די בעאמטע זייער שכירות.

באלד נאכדעם איז אוועק דער פרעמיער מיט'ן פינאנץ-מיניסטער צום סיים-מארשאלעק ראטאי, און איהם מודיע געווען, אז זיי קלערען נישט צוציהען קיין קאנסעקווענצען פון דער דאזיגער האנדלונג פון סענאט-מארשאלעק.

אייער מיטארבייטער האט זיך געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטער קלארנער מיט דער פראגע, ווי אזוי מ'וועט מארגען אויסצאהלען די פענסיעס, אויף וואס ער האט בעקומען פאלגענדען ענטפער:

— מ'וועט זיך שוין געבען אנ'עצה!

— און אייער אייגענע פענסיע!

— איך האב שוין בעקומען א-קאנטא!...

אינטערעסאנט איז, אז די סענאטארען האבען היינט אפגענומען שכירות.

די רעדע פון פינאנץ-מיניסטער קלארנער אין סענאט איז געווען א זעהר בלאסע. אגב האט ער אין דער דאזיגער רעדע אויסגעמיטען אלע טעמעס, וואס האבען א שייכות מיט'ן האנדעל, און די גאנצע צייט גע'חנפ'עט די אינדוסטריעלער און אגראריער; דעריבער טאקי איז גערעכט געווען דער סענאטאר קערנער, ווען ער האט פערענדיגט זיין רעדע מיט פאלגענדע ווערטער:

— „דער מיניסטער קלארנער האט פעסטגעשטעלט, אז פוילען איז אנ'אגראר-לאנד. יא, זי איז אנ'אגראר-לאנד, ווען די אגראריער האלטען ביים בעקומען, און זי ווערט אנ'אינדוסטריע-לאנד, ווען מ'האלט ביים נעהמען שטייערן!"

געזעץ-פראיעקט מכח די זעלבסט-פערוואלטונגען.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט, מיטאגצייט, האט זיך אנגעהויבען א זיצונג פון דער אדמיניסטראטיווער סיים-קאמיסיע, וועלכע איז צוגעטראטען צום בעטראכטען דעם געזעץ-פראיעקט וועגען די זעלבסט-פערוואלטונגען אין די שטעט און דערפער.

דער דאזיגער פראיעקט, וועגען וועלכען עס איז שוין אזוי פיל גערעדט געווארען און וועלכער האט א גרויסען אינטערעס אויך פאר דער יודישער בעפעלקערונג, איז, ווי בעקאנט, צוריקגעצויגען געווארען פון סיים דורך דער איצטיגער רעגירונג; דערנאך אבער האט די רעגירונג מבטל געמאכט איהר בעשלוס וועגען צוריקציהען דעם פראיעקט.

עס איז בעשלאסען געווארען, אז וועגען דער פראגע זאל פארקומען א פערשטענדיגונג צווישען סיים-מארשאלעק ראטאי, אינערן-מיניסטער מלאדזשאנאווסקי און פארזיצענדער פון דער קאמיסיע, דעפ. פוטעק.

וועגען בילינגערע אויסלענדישע פעסער

וו א ר ש א, 30. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער סענאט-קאמיסיע איז אנגענומען געווארען די רעזאלוציע פון סענ. רינגעל, אז די רעגירונג זאל אויפגעפאדערט ווערען צו פערקלענערען דעם אפצאהל פאר אויסלענדישע פעסער ביז 100 זלאטיס און צו פעראיינפאכערען די פראצעדור פון ארויסגעבען הנחה-פעסער.

די קאמיסיע האט גלייכצייטיג בעאויפטראגט דעם סענ. בוזעק אריינצוטראגען נאך אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט א געהעריגען פארשלאג.

אויף דער זעלבער זיצונג פון דער סענאט-קאמיסיע איז אויך בעשלאסען געווארען צו פערלענגערען די פולמאכטען פון מלוכה-פרעזידענט וועגען קאמף מיט ליכווע.

צוזאמענפאהר פון קאאפעראציע-געזעלשאפטען.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט פארמיטאג האט אין זאל פון קאמי-פעראיין זיך אנגעהויבען דער צוזאמענפאהר פון קאאפעראטיווע געזעלשאפטען.

געעפענט דעם צוזאמענפאהר האט דער ד״ר קלומעל. דערנאך איז געוועהלט געווארען א פרעזידיום פון 11 פערזאן, אלס פארזיצער — דעפ. זאטערשטיין. דער פארשלאג וועגען דורכפיהרען היינט די וואהלען פון דער פערוואלטונג איז דורכגעפאלען, און ס'איז אויסגעקליבען געווארען א פער מאנענץ-אויסשוס פון 17 פערזאן און אויך א מאנדאטען-קאמיסיע.

דער דירעקטאר פון רעוויזיאנס-פערבאנד, בערקענהיים, האט אפגעגעבען א בעריכט, פון וועלכען ס'איז צו זעהן, אז פון 1 אפריל ה. י. איז דער בילאנס פון די קאאפעראטיוו-בענק געווען 20 מיליאן זלאטעס און די סוחר'ישע בענק — 5 מיליאן, און אין די פאלקס-בענק — 15 מיליאן. אין אלגעמיין זענען דא 300 קאאפעראטיוו-בענק מיט 85 טויזענד מיטגלידער.

צום צוזאמענפאהר זענען געקומען אנ'ערך 300 דעלעגאטען; פון זיי 250 מיט שטים-רעכט.

די מעהרהייט בילדעט א פעראייניגונג פון האנדווערקער, פון די ווילנער דעלעגאטען. די סוחרים און קליינהענדלער זענען אין א מינדערהייט.

ס'זענען דערהאלטען געווארען פיל שריפטליכע בעגריסונגען און אויך מינדליכע, צווישען די לעצטע האט אויך בעגריסט דעם צוזאמענפאהר דער פארזיצער פון מלוכה-ראט פאר קאאפעראציע-ענינים קוויעטשינסקי.

פערהאלטענע יודישע עמיגראנטען

וועלען צוריקגעשיקט ווערען צוליב פאלשע פעסער.

נ י ו - י א ר ק, 30 (טעלעגראפיש דורך י. ט. א.) א פארטיע יודיש-פוילישע עמיגראנטען זענען נעכטען פערהאלטען געווארען אין ניו-יארקער האפען אונטער דער בעשולדיגונג פון פאלשע פעסער. די אלע עמיגראנטען זענען אנגעקומען מיט דער שיף „ברעמען" און זייערע פעסער האבען זיי בעקומען טיילווייז אין בערלין, און טיילווייז אין פוילען ביי פערשידענע מאכערס, וועלכע האבען זיי ערקלעהרט, אז דאס זענען אמת'ע פעסער.

די אלע דראהט צוריקגעשיקט צו ווערען א היים. זייערע קרובים האבען זיך געווענדעט קיין וואשינגטאן מיט א ביטע נישט אוועקצושיקען זיי ביז ס'וועט דורכגעפיהרט ווערען די אויספארשונג.

ווי האלט עס מיט דער קאנסטיטוציע-ענדערונג?

נעשפרעך מיט'ן סיים מארשאלעק ראטאי.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין א געשפרעך מיט'ן סיים-מארשאלעק ראטאי האט ער ערקלערט, אז דער רעגירונגס-פראיעקט פון ענדערען די קאנסטיטוציע וועט בעטראכט ווערען דעם 5 יולי אין סיים.

דער סיים מארשאלעק האט אויך ערקלעהרט, אז אין משך פון 7 טעג וועט די קאמיסיע ערלעדיגען דעם געזעץ פראיעקט. צו יענער צייט וועט ער, דער סיים-מארשאלעק צושיקען אלע פראיעקטען צו בעזונדערע סיים-קלובען.

דער סיים-מארשאלעק מיינט, אז דעם 20 יולי וועלען זיך די צייטווייליגע ארבייטען פון סיים ענדיגען.

פראפ. קעמערער

אויפ'ן וועג קיין פוילען.

ל א נ ד א ן, 30 (ספעצ.) דער פראפ. קעמערער בראש פון א קאמיסיע פון פינאנציעלע פאכלייט איז שוין אפגעשוואומען קיין פוילען.

קוטיסקער

פער'משפט אויף 5 יאהר שווערע תפיסה.

ב ע ר ל י ן, 30 (פאט) היינט איז ארויסגעטראגען געווארען דער פסק-דין אין דעם סענסאציאנעלען פראצעס געגען קוטיסקער'ן, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין שווינדעל.

קוטיסקער איז פערארטיילט געווארען אויף 5 יאהר שווערע טורמע און 4 מיליאן מארק שטראף, ווי אויך צו פערלירען זיינע בירגער-רעכט.

אונצופרידען

מיט דעם סענאט.

וו א ר ש א, 30. (פאט) ביי'טאג איז אין פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט געקומען דער פרעמיער-מיניסטער, און ענטפערענדיג אויף די פראגען פון זשורנאליסטען, האט ער דערקלעהרט פאלגענדעס:

„דער סיים האט אנגענומען דעם פרעלימינאר-בודזשעט אין דריי לעזונגען דעם 25. יוני. דער חוב פון סענאט איז געווען אנצונעהמען איהם פאר'ן 1. יולי. ליידער מוז איך פעסטשטעלען, אז דעם דאזיגען קאנסטיטוציאנעלען פליכט האט דער סענאט נישט דערפילט. נישט אכטענדיג אבער דערויף, וועט די רעגירונג נישט אויפהאלטען דעם נארמאלען לויף פון דער מלוכה-מאכינע.

כּנה פון אַ טעקסטיל-אַרבּייטער-שטרייק

לאָדזער פאַבּריקאַנטען אָפּגעוואָרפען די הוספה-פאָדערונגען פון טעקסטיל-אַרבּייטער.-אַרבּייטער בּעשליסען צו שטרייקען.—אינטערווענץ פון אַרבּייטס-מיניסטער.

פרייטאָג — אַ קאָנפערענץ אין וואַרשאַ.

(–) אין לאָקאַל פון אינדוסטריעלער-פערבּאַנד איז נעכטען פאָרגעקומען די ערשטע געמיינזאַמע קאָנפערענץ צווישען די פאָרשטעהער פון די לאָדזער אינדוסטריעלער און אַרבּייטער, וועגען די הוספה-פאָדערונגען

אין נאָמען פון די אַרבּייטער האָבּען זיך אין דער קאָנפערענץ בּעטייליגט די ה"ה: דעפּ. שטשערקאָווסקי, קול-טשינסקי, זובּערט, וואָלטשאַק און פּע-כאַסקובּנאַ; אין נאָמען פון די אינדוסטריעלער די ה"ה: רומפּעל, גוטקע, דורסקי און פּאַוולאָווסקי.

געעפענט די קאָנפערענץ האָט אינזש. רומפּעל, וועלכער האָט ערקלערט אין נאָמען פון די אינדוסטריעלער, אַז זיי וואַרפען אָפּ די פאָדערונגען פון די אַרבּייטער, ווייל אין'ם איצטיגען מאָמענט איז אוממעגליך צו געבּען וואָסער-ס'איז הוספה, ווייל זיי ווילען נישט העכערען די פרייזען פון די סחורות און די הוספה וואָלט אַרויסגערופען אַ יקרות אויף אַרטיקלען פון ערשטען געבּרויך. ווייטער מאָטיווירען די אינ-דוסטריעלער זייער אָפּזאָג דערמיט, וואָס די לאַגע אין דער אינדוסטריע איז אַ שלעכטע. אינזש. רומפּעל האָט אין אַ לענגערער רעדע מאָטיווירט דעם אָפּזאָג.

אין נאָמען פון די אַרבּייטער האָט גענומען אַ וואָרט דעפּ. שטשערקאָווסקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז דער אָפּזאָג פון די אינדוסטריעלער איז נישט בּערעכטיגט און אַז פון די איצטיגע לוינען קענען די אַרבּייטער נישט לעבּען.

אין נאָמען פון די אינדוסטריעלער האָט נאָך גערעדט דיר. פּאַוולאָווסקי, וועלכער האָט ערקלערט, אַז דער אָפּזאָג פון די אינדוסטריעלער איז אַן ענטגילטיגער.

דעפּ. שטשערקאָווסקי האָט צום סוף נאָך אָנגעפרעגט, צי די אינדוסטריעלער רעכענען זיך מיט די קאָנסעקווענצען, וועלכע די אַרבּייטער וועלען ציהען נאָך דעם אָפּזאָג.

דערויף האָבּען די אינדוסטריעלער געענטפערט, אַז זיי האָבּען אַלזייטיג בּעטראַכט די פאָדערונגען און נישט געפינען קיין וועג זיי צו בּעפרידיגען.

קאָנפערענץ פון די אַרבּייטער.

נאָך דער קאָנפערענץ מיט די אינ-דוסטריעלער זענען די אַרבּייטער-פאָר-שטעהער אַוועק אויף אַ קאָנפערענץ צווישען זיך. נאָך אַ לענגערער בּעראַטונג איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענ-דע רעזאָלוציע:

„די ספּעציעלע קאָנפערענץ צווישען די קלאַסען-פעראיינען, „פּראַצאַ" און כאַדעקישען פעראיין, האָט בּעשלאָסען, צוליבּ'ן אָפּזאָג פון די אינדוסטריעלער, אָנצוהויבּען אַ שטרייק-אַקציע.

דער טערמין און פאָרם פון שטרייק דאַרף בּעשלאָסען ווערען דורך פער-זאַמלונגען פון בּעזונדערע פעראיינען".

נאָכ'ן אָננעהמען די רעזאָלוציע, איז דערהאַלטען געוואָרען די ידיעה, אַז דער אַרבּייטס-מיניסטער פערבּעט די צדדים אויף אַ קאָנפערענץ קיין וואַרשאָ. ס'איז דעריבּער בּעשלאָסען געוואָרען אָפּצולעגען דעם שטרייק בּיז נאָך דער וואַרשאָווער קאָנפערענץ.

אינטערווענץ פון אַרבּייטס-מיניסטער.

ווי נאָר דער אַרבּייטס-אינספּעקטאָר ה' וואָיטקיעוויטש האָט זיך דערוואוּסט וועגען דעם רעזולטאַט פון דער קאָנ-פערענץ צווישען די אַרבּייטער און אינ-דוסטריעלער, האָט ער בּאַלד טעלעפאָ-ניש ראַפּאָרטירט וועגען דעם קיין וואַר-שאַ צום אַרבּייטס-מיניסטער.

דער אַרבּייטס-מיניסטער האָט מיט-געטיילט, אַז ער לאַדעט-איין קיין וואַר-שאַ אויף פרייטאָג די פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער און אַרבּייטער, כּדי אָפּצוהאַלטען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ.

אין וואַרשאַ וועט זיך די קאָנפע-רענץ אָנהויבּען 11 פאַרמיטאָג.

וואָס זאָגט דעפּ. טשערקאָווסקי?

(בּ) נאָך דער קאָנפערענץ האָט דעפּ. טשערקאַווסקי אין אַ געשפּרעך זיך אויסגעדריקט, אַז לויט זיין מיינונג, קענען די אינדוסטריעלער יאָ נאָכגע-בּען די פאָדערונגען. בּעת די בּערג-אינדוסטריעלער האָבּען אין משך פון לעצטען יאָהר 3 מאָל געגעבּען הוספות צוזאַמען אויף אַ סימע פון 20 פּראָצ. — האָבּען נאָך די טעקסטיל-אינדוסטריע-לער זייט העכער אַ יאָהר קיין איין הוספה נישט געגעבּען. אין משך פון דער צייט איז אָבּער דער יקרות גע-שטיגען אויף 44 פּראָצענט. קיין פריד-ליכער אויסוועג - האָט דעפּ. טשער-קאָווסקי געזאָגט. — איז דאָ נישטאָ. נאָר אַ שטרייק קען צובּרעכען דעם ווי-דערשטאַנד פון די אינדוסטריעלער.

וועלטליכע קאָנפערענץ פון „מזרחי".

אַנטווערפּען. (יט"אַ). ווי מיר האָבּען שוין מיטגעטיילט, וועט צווישען דעם 10–15 אויגוסט פאָרקומען אין אַנט-ווערפּען א וועלט-קאָנפערענץ פון מזרחי. די פאָרשטעהענדע וועלט-קאָנפערענץ דאַרף ענטגילטיג לעזען אַלע וויכטיגע פראַגען פון „מזרחי". אין דער קאָנפע-רענץ וועלען זיך בּעטייליגען הונדערט דעלעגאַטען.

אַ מורא'דיגער אויפרייס.

37 דערהרג'עטע, און 41 פערוואונדעטע.

קאָוועל, 30. (א. וו.). נעכטען 1 בּייטאָג זענען אין פּאַוואָרסק הינטער קאָוועל פאָרגעקומען מיליטערישע איבּונגען, אין וועלכע עס האָט צווישען אַנ-דערע אָנטייל-גענומען דער 41. פּיעכאָטע-פּולק. ווען איינע פון די קאָמפּאַניעס פון דעם פּולק איז אַדורכגעגאַנגען מיטען וועג האָט פּלוצים עקספּלאָדירט אַן אַרטילערישער גראַנאַט, וועלכער איז וואַהרשיינליך דאָרט געלעגען נאָך פון מלחמה-צייט.

דער רעזולטאַט פון דעם אויפרייס איז געווען אַ שרעקליכער. 37 מאַן זענען דערהרג'עט געוואָרען אויפ'ן אָרט, 30 פּערזאָן זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען, און 11 – לייכט.

געכאַפּט דעם געהיימניספולען קינדער-מערדער אין בּרעסלוי.

דער מערדער - אַ 18 יעהריג דייטש מיידעל – ענטוישונג צווישען די איניציאַטאָרען פון בּלוט-בּלבול.

בּערלין, 30 (ספּ. טעל.) דער פּאָ-ליציי איז סוף כּל-סוף געלונגען אויפצו-קלערען דעם שרעקליכען קינדער-מאָרד אין בּרעסלוי, וועלכען די אַנטיסעמיטען האָבּען געוואָלט אויסנוצען פאַר אַ בּלוט-בּלבול. דעם מאָרד איז בּעגאַנגען אַ 18-יעהריגע מיידעל קעמאַ האַגעלדאָרן, וועלכע האָט געטראָגען אַ שנאה אויף די עלטערן פון די קינדער. דעם שרעק-ליכען פערבּרעכען איז דאָס מיידעל בּעגאַנגען צוליבּ נקמה. האַגעלדאָרן האָט געפּרובּט אַנטלויפען איבּער דער האָלענדישער גרעניץ, אָבּער דאָרט איז זי פערהאַלטען געוואָרען. דאָס מיידעל ווערט בּעטראַכט פאַר נישט נאָרמאַל.

אין די קרייזען פון די פעלקישע האָט די ידיעה וועגען דעם, אַז דער מערדער איז נישט קיין יוד, אַרויסגע-רופען אַ גרויסע אַנטוישונג, ווען אַנ'-איבּעריגען מאָל האָט זיך זיי נישט איינ-געגעבּען צו אינסצעניזירען אַ ווילדען עלילת-דם פּראָצעס.

קוואָטעס פון פוילען און רוסלאַנד

קיין אַמעריקאַ נאָך נישט אויסגעפּ, ט.

וואַשינגטאָן. (י.ט.א.) לויט אַ מעלדונג פון מלוכה-דעפּאַרטאַמענט אין וואַשינגטאָן, האָבּען שוין צוועלף לענ-דער פערפולט זייערע אימי-ראַציע-קוואָטעס. עס איז נאָך נישט אויסגע-שעפּט געוואָרען די קוואָטע פאַר רוס-לאַנד און פוילען, פונוואַנען עס געהט דער גרעסטער שטראָם יודישע אימי-גראַנטען קיין אַמעריקאַ.

די לענדער, וועמענס קוואָטע האָט זיך שוין אויסגעשעפּט, זענען: טשעכאָ-סלאָוואַקיען, רומעניען, דאַנציג, ליטע, פינלאַנד, נאָרוועגיען, אונגאַרן, לוקסעמ-בּורג, שוועדען, עגיפּטען, דענעמאַרק און לעטלאַנד. אינטערעסאַנט איז, אַז בּלויז די קליינע מלוכות האָבּען אויס-געפּיהלט זייערע קוואָטעס, דאַנעגען האָבּען אַזעלכע גרויסע לענדער, ווי רוסלאַנד, דייטשלאַנד, פוילען און אי-טאַליען נישט אויסגעפּיהלט אין לויפען-דען יאָהר זייער קוואָטע.

Dr. med. Braun

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקה.....
און מענער שוועכע.
בּעהאַנדלונג מיט קווארץ ליכט (האָר אויספאַל).

23 פּאַלודניאָווא 23

– – טעלעפאָן 26 40 – –

נעהמט אָן פון 8–12 און 5 ½–8 אָוונד.

Dr. med. A. SZMIRGELD

CEGIELNIANA 6.

גייסטיגע-און נערווען-קראַנקהייטען
שפּראַכשטערונגען, היילונג פון שוואַכזינניגקייט
און שווער-ערציהבּאַרע קינדער און כאַראַקטער
628 אַנאָמאַליען נעמט אָן פון 5–7.

Dr. PRYBULSKI

וואַכאָדניאַ 1 טעלעפאָן 38 25.
וועניר. און האַר- הויט-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
בּעהאַנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האָר-
אויספאַל) און רענטגען שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 9–1 און 4–8 אָוונד דאַמען: פון 4–5

דאַנטיסט און צאָהנטעכניקער

י. בּיטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה בּיז 8 אָוונד.
פרייזע בּיליגע! בּעראַטונג אָהן בּעצאָהלט

Dr. B. Robinzon

אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען.

נאָוואָמיעסקאַ 22 טעל. 31-86

נעהמט אָן פון 11–12 און פון 3–5 נאָכם. 547

וויכטיג פאַר טאַשען-טיכלעך-סוחרים!

איינספּערקויף פון בּונטע טאַשען-טיכלעך בּיי ה'
בּריסטאָווסקי, לאַגעווניצקאַ 4.

היום בּערב תּערך בּבית התּפלה של
„המזרחי", ק. לינסקי 44 אזכּרה לנשמת
מנהיגנו ד"ר

בּנימין זאב הרצל

בּ"ר יעקב ז"ל

מעניינא דיומא ישא ציר הסיים משה הלמן
ופרנס מרדכי זלמנוביץ. 549

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 81·27
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
שפּרעכשטונדען פון 12–2 און פון 5 7. 575

Dr. med,
WOLF EYCHNER

Zgierska 38, tel. 34-72

ספּעצ. פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון האַלבּ 6 בּיז 8 אָוונד.

1954
Dr. med.
EYCHNER JAKÓB

Aleja 1go Maja 16, Tel. 11-24

אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7 און אוו. זונטאָג פון 3–4 נמ.

Dr. GOLDMAN

האָט זיך איבּערצויגען אויף דער
כאָשציושקאָ-אַלעע 39
524 טעלעפאָן 82.

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

צוליבּ דעם 22. יאָהר-צייט פון

ד"ר טעאָדאָר הערצל

קומט פאַר היינט, דאָנערשטאָג, האַלבּ 9 אָוונד אין אייגענעם לאָקאַל (ציגעל-גאַס 4)

אַ טרויער-פערזאַמלונג

געווידמעט דעם אָנדענקען פון גרויסען פיהרער.——

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען די ה"ה: ווער. י. אונגער, י. ניטערמאַן און מ. לימאַן. איינגאַנג פריי! 530

להסיר מכשול!

צוליבּ דעם גרויסען ווידערשטאַנד פון די היגע קצבים, וואָס זיי ווילען נישט לאָזען שחט'ען בּיי די היגע שוחטים ר' נח פינטשעווסקי נ"י ור' חיים צבי קוטשינסקי נ"י, וועלכע זיי זענען אויפגענומען געוואָרען בּהסכּם הרב הג' אב"ד דק"ק פּאַבּיאַניץ שליט"א און דאַגעגען בּרענגען זיי און פערקויפען צו יודען דאָס פלייש, וועלכעס מען ווייס נישט, וואָס פאַר אַ פלייש זיי בּרענגען. בּין איך אַלס מרא דאתרא מזהיר אַלע יודען, אַז זיי זאָלען נישט עסען דאָס פלייש דען עפ"י דין, איז דאָס פלייש, וועלכעס מע קויפט בּיי זיי געבּראַכטע נבילה וטריפה והשומע יגנעם. יום ' פּנחס, ח"י לח' תמוז תרפ"ו

533 **אשר לערנער אב"ד דק' רודא-פּאַבּיאַניץ.**

Chcesz oszczędzać—gotuj na gazie.

ZNIŻKA CENY GAZU

na letnie miesiące: **Czerwiec, Lipiec i Sierpień** 1926 r.
Pierwsze 500 st.sześc. liczone będą po cenie zasadn. Zł. **10.—**
nadwyżka ponad 500 st. sześc. po cenie „ **8.—**
za 1,000 st. sześc., czyli że od tej nadwyżki

udzielamy 20% rabatu.

PRZYKŁAD:

Zużyto 2,500 st. sześc., za które liczyć będziemy:
500 st. sześc. po Zł 10.- . . . . Zł. 5.—
2,000 „ „ „ „ 8.- . . . . „ 16.—
razem Zł. 21.—
zamiast dotychczasowych Zł. 25.—

UWAGA: Wobec wprowadzenia powyższej zniżki dla wszystkich konsumentów, dotychczasowe opusty dla konsumentów, zużywających do 25.000 st. sześc. gazu miesięcznie na czas letni, zostają z n i e s i o n e.

435 **ZARZĄD GAZOWNI MIEJSKICH w ŁODZI.**

לאָדז. 1 יולי 1926

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 1. יולי 1926

משפּט'עז, אָבער וועמען?

אין ניו יאָרקער „מאָרגען זשורנאַל" געפינען מיר אַ גרעסערען אַרטיקעל פון ד"ר א. מוקדוני וועגען שלום שוואַרצבאַרד'ן דער מערדער פון פעטליוראַ'ן. מוקדוני שרייבט צ. א.:

מיר קענען זיך נישט גרויסען און מיר ווילען זיך נישט גרויסען מיט שוואַרצבאַרד'ס טהאַט, אָבער רחמנות און מיטלייד מוזען מיר האָבען מיט דעם דאָזיגען יודישען פאָלקס-מענש.

און אונזער מיטלייד דאַרפען מיר נישט בעהאַלטען פאַר דער וועלט, מיר טאָרען איהם נישט דערשטיקען.

עס איז אַרומגעגאַנגען פעטליוראַ פראַנק און פריי איבער פאַריזער גאַסען און עס האָט זיך נישט געפונען קיין ריכטער, וואָס זאָל הייסען איהם אַרעס-טירען און משפּט'ן איהם.

און אויף פעטליוראַ'ס געוויסען זע-נען געווען טויזענדער יודישע הרוגים, מיט זיין נאָמען זענען פערבונדען די גרעסטע און שוידערליכסטע יודישע שחיטות.

קיין שופט האָט זיך נישט געפונען אויף דער גאַנצער וועלט, וואָס זאָל איהם משפּט'ן.

און ווען איינער פון זיינע קרבנות, וואָס איז פער'סם'ט געוואָרען גייסטיג פון זיינע שחיטות, האָט איהם דער שאָסען זענען דאָ שופטים, זענען דאָ אַנקלעגער און עס זענען דאָ אַ סך בעלנים צו משפּט'ן איהם.

ווילען מיר, אַז מען זאָל משפּט'ן פעטליוראַ'ן, ווילען מיר זיין די אַנקלע-גער געגען אַנדערע פּאָגראָמשטשיקעס וואָס געהען אַרום פראַנק און פריי איבער דער וועלט.

אויב מען משפּט דעם קרבן פון פּאָגראָמען מוז מען געוויס משפּט'ן די פּאָגראָמשטשיקעס.

נישט פערטיידיגען שוואַרצבאַרד'ן נאָר אָנקלאָגען די רוצחים אונזערע: סיי די טויטע און סיי די לעבעדיגע.

מיר מוזען ביי דער וועלט אַרויס-רייסען אַ משפּט אויף פּאָגראָמען.

און דאָ זענען מיר אַלע אַ צד, אין יעדער יודישער פאַמיליע איז דאָ אַ הרוג און יעדער מוז זיין דער גואל הדם.

פאַרוואָס מוז עס יודישע בלוט שוויי-גען און פאַר וואָס זאָלען מיר דערלאָזען, אַז יודישע שחיטות זאָלען פער שוויגען ווערען?

מיר מוזען פערוואַנדלען דעם משפּט איבער דעם אומגליקליכען שוואַרצבאַרד אין אַ משפּט אויף פּאָגראָמען און פּאָ-גראָמשטשיקעס!

די וועלט האָט זיך געמאַכט נישט וויסענדיג, ווילען מיר זי צווינגען, אַז זי זאָל עס וויסען.

דערווייל איז דאָ איין מדינה אויף דער וועלט, וואָס משפּט פּאָגראָמשטשי-קעס, דאָס איז סאָוויעט רוסלאַנד. די אַלע איבעריגע מדינות לאָזען אַרומשפּאַ-צירען ביי זיך הונדערטער מערדער.

יאָ, מיר ווייסען, ווילען זיין אַ צד אין דעם משפּט, מיר מוזען זיין אַ צד.

מיר ווילען זעהן דעם יושר פון דער וועלט.

צי וועט איבערוועגען דער איינער טויט פון פעטליוראַ'ן די צעהנדליגער טויזענ-דער טויטען פון יודען אין אוקראַיגע!

מיר זענען אַ צד אין דעם משפּט, אַן אָפענער צד.

צו שוואַרצבאַרד'ן מיטלייד און צו דער וועלט הארבע און אָפענע טענות און תביעות.

Dr. med. Rózaner

ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-בערג-זאָננע.

9 דזיעלנאַ 9,

1-טער שטאָק. טעלעפאָן 28-98

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8..

די האַרבע בירגערשאַפט'ס פראַגע אין פּוילען.

פון דעפּ. מ. סטאָטשינסקי.

איינע פון די אָנגעווייטאָגסטע פראַ-גען, וועלכע פערשאַפען אומזיסטע צרות און עגויים הונדערטער טויזענדער איינ-וואוינער פון פּוילען, הויפּטזעכליך יודען איז בלי ספק די בירגערשאַפטס-פראַגע. ביים אַרויסגעבען דעם געזעץ וועגען בירגערשאַפט, ווי אויך די אויספיר-תקנות, האָט מען זיך נישט געוואָלט שטעלען אויף דעם איינציג - ריכטיגען וועג, וועלכער איז אָנגענומען דורך אַלע ציוויליזירטע מלוכות ביי דער פער-איינינונג פון נייע טעריטאָריעס, אַז אַלע פערזאָנען, וואָס וואוינען פאַקטיש אויף די טעריטאָריעס אין דעם מאָמענט פון פעראייניגונג און וועלכע זענען דאָרט געבוירען און שטאַמען פון דאָרט — ווערען אויטאָמאַטיש בירגער פון דער נייער מלוכה, אויב נאָר זיי ווילען נישט פערבלייבען בירגער פון דער פריצער-דיגער מלוכה. און אין דער ריכטונג איז אויך געגאַנגען פּוילען ביים שליסען דעם ווערסאַלער אָפּמאַך.

ליידער איז מען פון דעם איבעראַל אָנגענומענעם אין איינציג ריכטיגען וועג אַראָפּגעגאַנגען דורך דער פערשטעלטער אויסטייטשונג פון דעם בעגריף „שטענ-דיגער וואוינאָרט". דער בעגריף איז גאַנץ קלאָר בעשטימט אין די ביז איצט פערפליכטענדע רוסישע געזעצען און איז אויך אויף דער נישט יורידישער שפּראַך אַ פערשטענדליכער בעגריף. אַנ-שטאָט דעם האָט מען אָבער ביי דער בעשטימונג פון בעגריף אין געזעץ פון 1920 יאָהר איהם געגעבען אַ ריין פאָר-מעלען כאַראַקטער, נעמליך: אַז אַלס שטענדיגע איינוואוינער ווערען גערע-כענט נאָר די פערזאָנען, וועלכע זענען פערשריבען אין די ביכער פון די שטאַנד-אָרגאַניזאַציע (סטאַנאָווע) אָדער אין די ביכער פון דער שטענדיגער שטאַטישער און דאָרפישער בעפעלקערונג פון די ערטער, וועלכע געהערען איצט צו פּוי-לען. אויף אַזאַ אופן האָט אַ גרויסע צאָהל פון איינגעזעסענע תושבים — אַפילו ווען זיי און זייערע עלטערען זענען געבוירען געוואָרען אויף די פּוי-לישע טעריטאָריעס — פערלוירען דאָס רעכט צו ווערען פּוילישע בירגער, אויב זיי זענען נישט קיין נכתבים פון די ער-טער, וועלכע געהערען איצט צו פּוילען.

דער געזעץ פון 1920 יאָהר ענטהאַלט אַפילו אַן אַרטיקעל, אַז בירגער - רעכט האָבען די פערזאָנען, וועלכע זענען גע-בוירען אויף די פּוילישע טעריטאָריעס, אָבער דער צווייטער טייל פון דעמזעל-בען אַרטיקעל, אין וועלכען ס'איז גע זאָגט, אַז דאָס רעכט איז אָפּהענגיג פון דעם צי דער פערזאָן קומט נישט קיין בירגערשאַפט פון אַן אַנדער מלוכה, האָט פּאַראַליזירט דעם ערשטען טייל, און אויף אַזאַ אופן האָט דער אַרטיקעל ביי דער פּראַקטישער אָנווענדונג פערלוירען זיין ווערט.

די פּאָרשריפטען שטייען אָבער אין אַזאַ בולטער סתירה מיט די לעבענס-פאָדערונגען, אַז די רעגירונג אַליין האָט דאָס געמוזט נעמען אין אַכט און נישט איינמאָל אַרויסגעגעבען צירקולאַרען מיט דעם ציל, כדי צו רעגולירען די פראַגע. אָבער די אַלע צירקולאַרען, אַפילו ווען זיי זענען דיקטירט געווען דורך די בעסטע כונות, ווי דאָס איז געוועזען אין פאַל פון מיניסטער היב-נער, האָבען אָפטמאָל געבראַכט מעהר שאָדען ווי נוצען. די קאָמפּליצירטקייט פון די פּאָרשריפטען און צירקולאַרען ביי דער מעגליכקייט פון אַ פרייער אויסטייטשונג האָבען אָפּגעגעבען די פּעטענטען אויף דעם גנאָד און אומגנאָד פון די נידעריגע בעאַמטע, וועלכע פלע-גען געפינען פּשט'לעך, ווי אַזוי צו פער-שמעלערען די מעגליכקייט צו בעקומען בירגערשאַפט.

דער וועג צו בעקומען בירגערשאַפט איז געוואָרען אַן אמת'ער דערנער-וועג, אויף וועלכען מען האָט געמוזט אויס-שטיין פּיל שיקאַנעס און עגויים פון די פערשידענע רעפּערענטען, וועלכע האָ-בען אויף אַזאַ אופן געוואָלט מאַכען אַ קאַריערע, בעווייזען זייער פּאַטריאָטיש-קייט און געפינען חן ביי דער אַנטיסע-מיטישער פּרעסע.

צעהנדליגע טויזענדער מענשען, וועל-כע זענען געבוירען געוואָרען אין פּוי-לען און דאָרט שטענדיג געוואוינט, וועלכע, וואָס זענען פערבונדען מיט דעם לאַנד דורך זייערע געשעפטען, ווי אויך דורך בעוועגליכע גיטער, זענען געבליבען אין דער קאַטעגאָריע פון „פרעמד"ע, וועלכע זענען געשטערט געוואָרען אין זייער סטאַביליטעט, זייע-דיג בעגרעניצט אין פרייער בעוועגונג און אונטערליגענדיג דער געפאַהר פון אַרויסגעשיקט ווערען, אויב נישט פון פּוילען, איז פון די קרעסען - צוליב אַ פאַלשער מסירה פון כלומר'שטער פּאָלי-טישער אומכשרות.

כדי צו פערשטיין דעם ערנסט פון דער פראַגע, איז כדאי צו זאָגען, אַז דער נייער אינערן-מיניסטער האָט געפונען אין מיניסטעריום ביז 7,000 אונגעלעזטע ענינים, פון וועלכע דער גרעסטער טייל געהערט צו די ענינים פון בירגערשאַפט. ס'איז פערשטענדליך, אַז די יודישע דעפּוטאַטען פון קאָנגרעס-פּוילען און די קרעסען האָבען ביי יע-דער געלעגענהייט זיך משתדל געווען צו אָפּשוואַכען די האַרבקייט פון די גזירות.

אויך דאַסמאָל, נאָך דער בילדונג פון דער נייער רעגירונג האָבען זיך די דע-פּוטאַטען האַרטגלאַס און גרינבוים, וועל-כע האָבען די גאַנצע צייט אָנגעפיהרט מיט דער אַרבייט פון נאַציאָנאַל-ראַט, אין דער פראַגע זיך געווענדעט צום אינערן-מיניסטער און איהם פאָרגעשטעלט די וויכטיגקייט פון דער לעזונג פון דער בירגערשאַפטס-פראַגע, און זיי האָ-בען געפונען ביי איהם אַ פולשטענדיגע פערשטענדעניש צו דער זאַך. דער מי-ניסטער האָט פערשפּראָכען אַרויסצוגע-בען אַ פעראָרדנונג, אַז אַלע געבוירענע אין פּוילען זאָלען בעשטעטיגט ווערען אַלס פּוילישע בירגער, און די, וועלכע וואוינען אין פּוילען אַ לענגערע צייט, זאָלען קענען בעקומען בירגערשאַפט. דערביי וועט פעראָרדענט ווערען, אַז מען זאָל נישט פאָדערען בלויז פאָרמע-לע בעווייזען און מ'זאָל נישט מאַכען קיין שוועריגקייטען.

דער איצטיגער מיניסטער מלאָדזאַ-נאָווסקי האָט שוין אַלס פּאָלעסיער וואָ-יעוואָדע אַרויסגעוויזען זיין גוטען ווי-לען ביי דער ערלעדיגונג פון די ביר-גערשאַפטס-ענינים. מיר ווילען האָפען, אַז ער וועט מאַכען אַ סוף צו די שיקאַ-נעס און עגויים בנוגע צו פּיל טויזענ-דער איינוואוינער פון פּוילען, וועלכע, נישט האָבענדיג קיין רעכטליכען באָדען פון בירגער פון לאַנד, ווערען דאַדורך געשטערט אין זייער פרידליכער אַרבייט און פרייער בעוועגונג.

א שפּיל מיט פייער

וואָס מ'שרייבט אויפ'ן אָדרעס פון איצטיגען סיים.

אין „פּאָלסקאַ זבראָיִנאַ" (אָרגאַן פון די מיליטער-קרייזען, וואָס זענען נאָ-הענט צו פּילסודסקי'ן) איז געבראַכט פערעפענטליכט אַן אַרטיקעל אונטער'ן קעפּעל: „דאָס שפּיל מיט פייער". דער מחבר פון אַרטיקעל שרייבט, אַז די פּאַרטיי-מענער אין סיים האָבען זיך פון די מאַיגעשעהעניששען גאָרנישט געלערנט. זיי פיהרען ווייטער דיזעלבע פּאָליטיק וואָס אַמאָל און ווייטער שטעלט מען שטערונגען דער איצטיגער אונפּאַרטיי-אישער רעגירונג, וועלכע לאָזט זיך נישט אַריבערציהען נישט אויף רעכטס און נישט אויף לינקס.

דאָס פאָלק וועט נישט אָבטרעטען, שרייבט די צייטונג, פאַר דעם שלעכטען ווילען פון אַ מענשען-צוזאַמענלויף, וועל-כע רעפּרעזענטירען היינט קיינעם נישט. פאַר פּריוואַטע אַמביציעס און אַמביציע-לעך וועט נישט געאָפּפערט ווערען דאָס אויפבוי-ווערק. מ'דאַרף זיך דאָס איין-מאָל פאַר אַלעמאָל קלאָר מאַכען. מען וועט איצט נישט צוריקקעהרען צו דער אַלטער אָרדנונג צוליב די צייטווייליגע לאַקאַטאָרען פון וויעיסקאַ-גאַס.

די אָפּאָזיציע, אַזוי גוט פון רעכטס אָדער פון לינקס צו די רעגירונגס-פּאָס-טולאַטען איז אַ שפּיל מיט פייער. מ'דאַרף געדענקען, אַז דאָס סיים-געפּילדער קען אויפבלאָזען דאָס פייער ביז אַן'אויפ-רייס. דאָס שפּילען זיך מיט פייער קען ווערען געפעהרליך. אויב צו די פּאַר-טיי-מענשען קען נישט טרעפען קיין אַנ-דער אַרגומענט זאָל צו זיי רעדען די ריקזיכט אויף זייער אייגענע זיכער-קייט, אויף זייער פּריוואַטען און פּער-זענליכען אינטערעס. די ריקזיכט אויף דעם, אַז שפּילענדיג זיך מיט פייער קען מען אַליין אונטערגעהען.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אָן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אַוועגד צו קליניק-פריוואַט,

31 גדאַנסקאַ 31.

ווי מ'מאַכט אַ רייזע איבער דער וועלט.

בעריהמטע אַמעריקאַנער רייזענדע דערצעהלט איהרע ערפאַהרונגען.

ווען מען האָט חשק דורכצוּוואַנדע-רען ראָמאַנטישע סודות'דיגע לענדער, קומט אויס צו פאָהרען אויף מאָדנע שיפען, אין אויסטערלישע עקיפּאַזשען, אַנהויבענדיג פון די קעמעל-קאַראַוואַנען אין סאַכאַראַ ביז די קליינע שיפלעך, די „זאַמפּאַנעס" פון כינעזישען ים. ווי שטאַרק דאַרף זיין די וואַנדערלוסט, אַז מען זאָל קאָנען פערטראָגען די האַקע-ניש, טרייסלעניש און וואַרפעניש אין די אַלע מערב און מזרח-לענדער. דיאַנאַ אָ'קאָנעל, אַ בעקאַנטע רייזענדערין, האָט זיך אַ היבש ביסעל דורכגעטרייסעלט אין אַלע קאָנטינענטען, און נאָך אַלע רייזעס זענען איהר מעהר פאַר אַלץ פערבליבען אין זכרון טאַקע די אומגע-וועהנליכע שיפען און עקיפּאַזשען, וועגען וועלכע זי דערצעהלט אין אַן'אינ-טערעסאַנטען אַרטיקעל.

אין די גאַסען פון פּאָרט סאַיד זעהסטו עלעקטרישע טראַמוואַיען, עלעגאַנטע אויטאָמאָבילען, שאָפערען אין ליוורעען און צווישען זיי — אייזעלעך בע-לאָדען מיט לאַסטען-קרבּ, אַלטמאָדישע ברישקעס, מויל - אייזלען און לאַנגע שורות קעמלען.

ווען דיאַנאַ אָ'קאָנעל האָט צום ער-שטען מאָל דערזען ווי אַ רייה קעמלען ט-עט מאַיעסטעטיש אויפ'ן הינטערגרונד פון מדבר און הימעל, האָט די שיינקייט פון דעם דאָזיגען בילד געמאַכט אויף איהר אַ שטאַרקען איינדרוק און זי האָט בע-שלאָסען, אַז ביי דער ערשטער געלע-גענהייט וועט זי רייטען אויף אַ קעמעל, אָבער ווען זי האָט זיך נעהנטער בע-קענט מיט קעמלען, זענען ביי איהר אַלע סענטימענטען צו זיי גרינדליך פערשוואונדען. קעמלען, זאָגט זי, זענען ווי אַ געוויסער סאָרט מענשען. דאָס גלייכסטע איז צו קוקען אויף זיי פון דערווייטעס. ווען זי איז אַרויפגעקראָ-כען אויפ'ן קעמעל האָט מען איהר אָנ-געזאָגט, אַז זי דאַרף זיך בלויז צופּאַסען צום קעמעלס גאַנג. דער קעמעל האָט צונויפגעלייגט אונטער זיך די לאַנגע פיס, אַראָפּגענידערט אויף די קני און געמאַכט פאַר דער דאַמע זעהר בעקוועם דאָס אַרויפשטייגען. זי האָט געהאַט מיט זיך לייצעס אויך, אָבער נאָר פאַר שענ-קייט וועגען, ווייל זיין בעל-הבית, דער אַראַבער, האָט איהם סיי ווי געפיהרט ביי אַ שטריק. זי איז געזעסען אין דע הויך אויפ'ן זעהר ביינינען רוקענביין פון קעמעל אין געטון ווי מען האָט זי געלערנט: ווי דער קעמעל האָט זיך אַ וויג געטון, האָט זי זיך אויך אַ וויג גע-טון. אָבער עס איז געווען אַרויסגעוואָר-פען די טרחה. זי האָט אין מדבר גע-קריגען ים-קראַנקייט פון דעם קעמעל. זי האָט נאָך קיינמאָל נישט געזעהן אַזאַ געמיינע בריאה. אַז אַ קעמעל זאָל זיך גאָר ליב האָבען צו קריגען מיט אַנדע-רע קעמלען אין בייסען, און בורטשען און כריוקען.

איצט נעמט אַ שטייגער אייזלען. אין אייראָפּאַ, אַז דו זעהסט זיי אַמאָל, זע-נען זיי, דאַכט זיך, אַזעלכע אונטערטע-ניגע, מילדע, צאַרטע בעשעפענישען. אָבער אין מצרים זענען זיי ברייט, שווער, ביינינג, ביין און קאַפּריזנע, זיי זענען פּשוט אַ שאַנד פאַר דער אייזעל-שער ראַסע.

אַרומרייזענדיג די זיבען ימים און צענטויזענד טייכען פון דער וועלט, האָט דיאַנאַ אָ'קאָנעל פערזוכט דעם טעם פון כל'ערליי סאָרטען שיפען, אָנהויבענ-דיג פון די גרויסאַרטיגע טראַנסאַטלאַנטי-שע שיפען ביז די אָרמע פליטען פון ציגענפעל אויפ'ן טיגריס. זי האָט דעם כינעזישען ים דורכגעשניטען אין אַ זע-געל-שיפעל, אַ „יונקע." נישט ווייט פון דעם ברעג פון אַראַביען האָט זי געזעהן ווי די אַראַבישע „דאָוס", די איינמאַ-סטיגע שיפען מיט שלאַנקע ברוינע זע-גלען, טראָגען זיך ווי רויב-פויגעל אי-בער'ן ים, גרייט צו בעפאַלען און פלינ-דערען אַ שוואַכען קרבן. אין צעילאָן איז זי געפאָהרען אין אַ שיפעל, געמאַכט פון אַן'אויסגעהוילטען קלאָץ און אין אייראָפּאַ אויפ'ן רהיין, איז זי געשוואוּ-מען אויף אַ פליט פון קלעצער, וועלכע האָבען געשטאַמט פון שוואַרצוואַלד, און די שטאָלץ פערבייפאָהרענדיגע קליינע פּאַסאַזשיר-שיף האָט זיי שיער נישט פער פּלייצט און פערשלונגען אין איהר וואַ-סער ווירבעל.

פעקין איז פול מיט פיין געצירטע פּאַלאַנקינען פון הויכע בעאַמטע, מיט דראָשקעס, געשפּאַנט אין שטאָלצע פערד פון די אַמבאַסאַדען, מיט צווי-רעדער-דיגע וועגעלעך „ריקשאָוס", אין וועל-כע עס זענען איינגעשפּאַנט מענשען אַנשטאָט פערד און מיט פּשוט'ע טאַ-טשקעס, וועלכע דינען דאָ אויך פאַר אַנ'עקיפּאַזש אויטאָמאָבילען זעהט מען דאָ ווינציג, ווייל די גאַסען זענען צו שמאָל פאַר זיי. דערפאַר פאָהרט מען אָבער אַ סך אין טאַטשקעס. מען מוז צוגעבען, אַז זיי זענען אַ גאַנץ בעקווע-מער פערקער-מיטעל. די רעדער זענען פעסטע, האַרטע, און ביים פאָהרען סקריפּען זיי.

האָנג-קאָנג האָט איינעם פון די שענ-סטע האַפענס אין מזרח. די רעגירונגס-געביידעס געפינען זיך אויפ'ן שפּיץ באַרג, און דער בעקוועמסטער מיטעל אַרויפצוקלייבען זיך אַהין איז אויף די אַקסלען פון די קולים אין אַ טראַג-שטול מיט אַ'קאָנעל האָט עס אויסגעפּרובירט און די נסיעה איז איהר שטאַרק גע-פעלען.

פון די ברעגען פון אינדיען ביז טיף אין יאַפּאַן אין דער „ריקשאָו" פיהלט מען ערשט דעם טעם פון דער טראָפּי-שער זון. פאַר אַ ווייסען מענשען איז אין די פלאַקערדיגע היץ געפעהרליך דורכצוגעהן, אַפילו ווען מען איז בעשיצט מיט אַ פּראָבקענעם צילינדער און גרי-נעם שירם.

אין זיד אַפריקאַ איז זי אויך אַרומ-געפאָהרען אין אַ „ריקשאָו", וועלכע איז געפיהרט געוואָרען פון אַ זולוס. ער איז געווען שוואַרץ ווי סאַזשע און איינגעפּוצט נאַקעט אַ חוץ אַ פּאַר קורצע הויז-לעך. צום שטערן זענען געווען צוגעע-טשעפּעט אַ לאַנגע פאָר הערנער. אין איין אויער האָט ער געטראָגען אַ פּלע-קעל מיט אַ בלעכען קענדעל, און אין צווייטען אויער עפּעס ענליכעס צו אַ גרוי-סען טעלער, אויפ'ן האַלז האָט געגלאַנצט אַ האַלזבאַנד פון מעשענע קנעפּלעך.

אין באָמבאַי, אינדיען, האָט זי גע-האַט איהר ערשטען „שפּאַציר" אויף אַנ'-עלעפאַנט. ווען דער דאָזיגער נאַבע-לער חיה האָט זי די אָנגענעהמסטע ערשטערונגען.

ה. ל-ן.

נייער פאלקסבלאט
1. יולי 1926.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
1. יולי 1926.

1
דאנערשטאג
יט
תמז תרפ"ו

יולי:
זון-אויפגאנג 4,10
זון-אונטערגאנג 6,57
לענג פון טאג 14,24

א פארשלאג אויסצודריקען אונצוטרוי דעם קהלה-פארזיצענדען

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג איז פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון וויצע-פרעזעס ה' בערגער.

ה' בערגער טיילט מיט, אז צוליב דעם וואס ער פאהרט אוועק, האט ער זיך געווענדעט צום פארזיצער פון דער פערוואלטונג ה' ד"ר ראזענבלאט און איהם געבעטען ער זאל איבערנעהמען פון 1. יולי זיין אמט. ה' ד"ר ראזענבלאט איז היינט געקומען אין דער קאנצעלאריע פון דער קהלה, און אנגעשריבען א בריף צו דעם עלטסטען דאזאר אין, די יאהרען ה' אהרן יוסף וואידיטלאווסקי, אין וועלכען ער גיט איהם איבער, אז אויפ'ן גרונד פון ארט. 9 פון קהלה-געזעץ קומט דעם מאנדאט אלס פארזיצער פון דער קהלה-פערוואלטונג, אין פאל ווען דער פארזיצער און דער וויצע-פארזיצער ארבייטען נישט דעם עלטסטען דאזאר. עס ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע איבער דער פראגע. דעפ. מינצבערג טראגט אריין א פארשלאג אויסצודריקען דעם פארזיצער פון דער קהלה-פערוואלטונג ד"ר ראזענבלאט אונצוטרוי. אויפ'ן פארשלאג פון ה' זעלמאנאוויטש איז בעשלאסען געווארען די פראגע וועגען אונצוטרוי בעטראכטען אויף דער צווייטער זיצונג פון דער פערוואלטונג, כדי צוויסען צוגעבען דעם פארזיצער, אז אזא פארשלאג איז אריינגעטראגען געווארען.

ס'איז אנגענומען געווארען פאלגענדער פארשלאג: „די פערוואלטונג בעטראכט די האנדלונג פון דעם פארזיצענדער אלס נישט-ריכטיג, ווייל דער פאר. 9 פאסט זיך נישט צו צו דער איצט-געשאפענער לאגע, ווייל עס זענען נישטא קיין שום מניעות צו זיין ווייטערדיגער ארבייט. די פערוואלטונג געהט דעריבער איבער דעם בריף פון ד"ר ראזענבלאט צו ה' וואידיסלאווסקי צו דער טאג-ארדנונג און פאדערט אויף דעם וויצע-פארזיצענדער ה' בערגער. ווייטער צו פיהרען די טעטיגקייט פון דעם פארזיצענדער פון דער פערוואלטונג ביז דער ענין וועט נישט ווערען ערלעדיגט.

עס איז אדורכגעלעזען געווארען א קאמוניקאט פון וואיעוואדע אסאלינסקי, אין וועלכען ער בעט די קהלה-פערוואלטונג איינצוארדנען דעם 4 טען יולי א גאטעס-דינסט לכבוד דער 150. יאהר-צייט פון אמעריקא'ס בעפרייאונג. עס איז בעשלאסען געווארען איינצוארדנען דאס אין דער שול פון וואלבארסקא 20.

דאן איז מען צוגעטרעטען צום ערשטען פונקט פון דער טאג-ארדנונג — צום רעגולאמין. עס זענען אנגענומען געווארען פערשידענע פונקטען צ. א. א פונקט וועגען די פליכטען פון די פערוואלטונגס-מיטגלידער.

א מיטגליד פון דער פערוואלטונג וועלכער קומט נישט אויף דריי זיצונגען פון דער פערוואלטונג און גערעכטפערטיגט זיך נישט פאר דעם פארזיצער פון דער פערוואלטונג בעקומט פון דעם פארזיצער אן אויפפאדערונג זיך צו פערטיידיגען, און אז ער פערטיידיגט זיך נישט און קומט נישט אויף ווייטערדיגע דריי זיצונגען פערלירט ער דעם מאנדאט אלס מיטגליד פון דער פערוואלטונג. דאן איז אנגענומען געווארען א ווייטערדיגען פארשלאג, אז ווען די פערוואלטונג דריקט אויס דעם פארזיצענדען אדער וויצע-פארזיצענדען אונצוטרוי פערלירט ער אויטאמאטיש דעם מאנדאט אלס פארזיצער אדער וויצע-פארזיצער.

דאן איז מען צוגעטרעטען צום צווייטען פונקט — ראדאגאשטשער שפיטאל (רעפעראט — ה' בערנער) וואו לעצטענס זענען פארגעקומען פיל פאלען, אז מען פאלמעסט די פערשטארבענע, וואס האבען זיך דארט געהיילט. וועגען דעם האבען זיך געווענדעט אין דער פערוואלטונג קרובים פון די פערשטארבענע, און ס'איז אנגעקומען וועגען דעם בריף.

ס'ווערט בעשלאסען, אזוי ווי די פראגע איז זעהר אנ'ערנסטע און דארף גרונדליך בעהאנדעלט ווערען און צוליב די שפעטע צייט זאל די פראגע אפגעלעגט ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג, די זיצונג ווערט געשלאסען.

קהלה = בודזשעט

אהן שום סובסידיעס.

(—) ווי מ'שמועסט, זאל פון דעם גאנצען טומעל ארום קהלה-בודזשעט זיך אויסלאזען, אז — דער בארג וועט געבוירען א מויז...

פון קאמפעטענטע קוועלען ווערען מיר נעמליך געוואויר, אז דער גאנצער בודזשעט וועט צוגעשטעלט ווערען אהן שום סובסידיע-רובריקען.

שטיצע פאר אינטעלעקטועלע וועלען בעקומען 32000 פערזאן.

(ס) אין צוזאמענהאנג מיט'ן פערלענגערען דעם טערמין פון אויסצאהלען אונטערשטיצונגען פאר אינטעלעקטועלע ארבייטער, ווערען מיר געוואויר, אז פון דער שטיצע וועלען אין חודש יולי געניסען 32,500 ארבייטסלאזע: 14,000 מענער און 18,500 פרויען.

וועגען די סובסידיעס פאר'ן קונסט - מאלער טרעמבאטש.

(מ) דאס פרעסע-ביורא ביים מאגיסטראט קלערט-אויף די ידיעה, וואס איז געווען געדרוקט אין „נייעם פאלקסבלאט" וועגען די צוגעזאגטע סובסידיעס פאר'ן קונסט-מאלער מאוריצי טרעמבאטש.

דער מאגיסטראט האט אלע פראיעקטען פון יובילייי-קאמיטעט איבערגעשיקט אין דער קולטור קאמיסיע.

דער מאגיסטראט האט די פראגע נאך נישט בעטראכט.

ס'„שטערנ"ט" ווידער... דאס מאל פון פאמערן.

(—) צו דער לאדזער קהלה האט זיך געווענדעט מיט א בריף אנ'אדוואקאט אין נאמען פון א געוויסען אהרן שטערן פון פאמערן, וועלכער פרעגט זיך אן, ווי עס האלט מיט דער „שטערן-ירושה".

די קהלה-קאנצעלאריע האט געענטפערט — אפיציעל-מעסיג — אז די מעשה האט גישט קיין שום יסוד.

מיט'ן אמת'ן לשון הייסט עס, אז — די מעשה איז ווערט אנ'אויסגעבלאזען איי...

בערעק יאסעלעוויטש-פעראיין

(אי) עהערנעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די יודישע מלחמה-אינוואלידען. אויף דער פערזאמלונג איז בעהאנדעלט געווארען די שווערע לאגע פון די יודישע מלחמה-אינוואלידען און עס איז בעשלאסען געווארען אריינצוטרעטען אין פעראיין פון פיזישער און מיליטערישער אויסבילדונג, וועלכער איז געגרינדעט געווארען דורך די רעזערוו-אפיצירען בלוישטיין און מייזלער. דער פעראיין וועט טראגען דעם נאמען „בערעק-יאסעלעוויטש-פעראיין" עס איז אויך בעשלאסען געווארען זיך צו בעשטייערען לטובות דעם פעראיין.

אויסגעבראכען א שטרייק אין איינע טיכער-פאבריקען.

אין צוזאמענהאנג מיט דער פערבעסערונג אין דער טיכער-בראנזשע האבען די יודישע ארבייטער פון די פירמען: שפילקע, פיינבערג און כמעלניצקי, פערשטרייקט, ארויסשטעלענדיג די פאדערונג מ'זאל זיי צוריקגעבען דעם אלטען לוין פון פאראיאהרען, וואס איז דורך די דערמאנטע פירמען רעדוצירט געווארען אויף 25 פראצ.

דאס בעקאנטע אגענטור- און עקספעדיציאנס-הויז „קאסמאס", ג. מ. ב. ה. אין לאדז, טראוגוטא 5, איז געלונגען צו בעקומען די רעפרעזענטאציע פון איינער פון די וויכטיגסטע איטאליענישע פירמעס פון דער אויבסט-קאלאניאל-בראנזשע אין טריעסט און קאטאניע, א. ד. פירמע ל ע א נ ע ק ל ו ג מ א ן. די פירמע „קאסמאס" נעהמט אן הורט-בעשטעלונגען פון אימפארטעורען און פערלייכטערט אזויארום מאטעריאל און טעכניש דעם אימפארט. (")

אמעריקאנער דעלעגאט ה' פאלעי וועגען לאדז

און וועגען דער לאגע פון די יודען אין פוילען.

דער פארשטעהער פון „דזשאינט" ה' פאלעי, וועלכע געפינט זיך אין אונזער שטאדט, און וועגען וועלכען מיר האבען שוין נעכטען געשריבען, בעזוכט ווייטער די לאדזער יודישע אינסטיטוציעס. נעכטען האט פאלעי א גאנצען פארמיטאג פערברענגט אין צענטראלען יודישען רעטונגס-קאמיטעט, וואו ער האט זיך גענוי בעקענט מיט דער גאנצער ארבייט פון קאמיטעט.

נאכמיטאג האט פאלעי בעזוכט אונזער רעדאקציע און זיך געטיילט מיט אונז מיט זיינע איינדריקען פון זיין בעזוך אין פוילען:

די קאטאסטראפע, זאגט ה' פאלעי, וואס האט געטראפען די יודישע בעפעלקערונג אין פוילען איז א שרעקליכע. דאס ערגסטע פון אלעם איז, וואס די יודען אין פוילען האבען פערלוירען די האפנונג. איך האב נאך אין אמעריקא געוואוסט, אז אין פוילען איז שלעכט, אבער, אז מענשען זאלען לעבען אהן האפנונג, דאס האב איך מיר נישט פארגעשטעלט. ס'זענען פערהאן מענשען, למשל, וואס פעהלט זיי אנ'אבר, אבער זייער מוט און האפנונג ווייטער צו לעבען עקזיסטירט ביי זיי. אבער די יודען אין פוילען מאכען א שמייכעל פון לעבען! דאס איז א שרעקליכע טראגעדיע.

די הילף וואס דער „דזשאינט" גיט די יודען אין פוילען. דאס זענען נאר חלשות-טראפען, וועלכע דערמינטערען מאמענטאל, אבער דאס איז נישט קיין ראדיקאל מיטעל. לויט מיין מיינונג איז די איינציגע הילף פאר די יודען אין פוילען, אז 1 מיליאן פון די 3 מיליאן יודען אין פוילען זאל אויסעמיגרירען, וואוהין? אויף דעם וועל איך דערווייל קיין ענטפער נישט געבען.

איך האב געזעהען אין פוילען מענשען לעבען אזוי, ווי ביי אונז אין אמעריקא וואלט קיין הונד נישט איבערגעלעבט קיין 24 שעה.

די אמעריקאנער יודען האבען זעהר פיל געלד און מ'וואלט געקענט זאמלען גרויסע סומען אויף עמיגראציע-צוועקען פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען. דאס אמעריקאנער יודענטום דארף דערמיט געהעריג פעראינטערעסירט ווערען.

איך האב געהערט פון אייערע יודען, אז די איינציגע רעטונג זייערע וואלט געווען עמיגראציע.

איבערגעהענדיג צו די בעציהונגען אין אמעריקא, זאגט ה' פאלעי, אז אויך דארט איז די עקאנאמישע קאניונקטור נישט קיין גינסטיגע. מיר ליידען צוליב אייך. מיר האבען צופיל געלד. אויך ווילען מיר אבער דאס נישט טרויען, אונזער מאגען איז פערדארבען צוליב'ן צופיל עסען, אייער צוליב'ן וועניג עסען.

וועגען אימיגראציע קיין אמעריקא דארף מען איצט אפילו נישט טראכטען. ביי דער מאכט אין אמעריקא איז איצט א רעאקציאנערע רעגירונג. ווען זי הערט דאס ווארט אימיגראציע פערמאכט זי שוין די טירען און בעהאלט די שליסלען פון אמעריקא'ס טירען אין טאש.

די קריסטליכע בעפעלקערונג אין אמעריקא בעציהט זיך זעהר גלייכגילטיג צו אונזער הילפס-ארבייט. נישט קוקענדיג דערויף, וואס איינער פון אונזערע גרעסטע יודען לואיס מארשאל וויל זיי דערין פעראינטערעסירען. מ'האט אינגז אויך נישט איבעריג ליב. מען איז אונז שטארק מקנא.

לאדז מאכט אויף מיר זעהר א גוטען איינדרוק. דא איז אין געגענזאץ צו ווארשא אנ'אמעריקאנישע טעמפא. א פראקטישע שטאדט. איך וועל אין אמעריקא וועגען לאדז זעהר פיל דערצעהלען.

יא, ענדיגט ה' פאלעי, איך האב מיך ביים דירעקטאר בארוך אין לאדז אינפארמירט וועגען דעם אופן, ווי אזוי מ'נעהמט ביי אייך שטייערן. אמעריקא טוט אפשר גוט ווען זי שיקט אייך וואס ווייניגער געלד.

פון פוילען פאהרט ה' פאלעי קיין פאלעסטינא און פון דארט צוריק קיין אמעריקא.

אבסאלוטיגע „זאבאווע".

(י) אין דארף וואלא זאראדזינקא (לעבען ווידזעוו) האבען די דארפס-לייט זונטאג איינגעארדענט א „זאבאווע".

שפעט ביינאכט איז אויף דער פערוויילונג אנגעקומען נאך א גאסט, א נישט-געבעטענער, א געוויסער קאזלאווסקי פון פאביאניץ. דאס טאנצענדע יונגוואַרג האט אנגעהויבען אויסצולאכען דעם נייעם גאסט, וועלכער איז געקומען שוין גוט בגילופין. קאזלאווסקי האט נישט געוואלט פערטראגען דעם בזיון און ארויפגעלאזט איינעם פון די יונג א פאטש און איז אנטלאפען. די חברה האבען איהם אנגעיאגט און מיט מעסערס צושטאכען ביז ער איז געבליבען ליגען אהן בעוואוסטזיין, און שפעטער איז ער פון די וואונדען געשטארבען.

4 מאל בעגאנגען זעלבסטמארד.

סם, גאז, זיך אראפגעווארפען פון 2-טען שטאק און אראפגעשלינגען שפילקעס.

(ה) אויף מלינארסקא 6 וואוינט דער באנק-אנגעשטעלטער בראניסלאוו ש. מיט זיין יונגער פרוי.

מיט א פאר וואכען צוריק האט איהם זיין פרוי געבוירען א קינד. דער טאטע און די מאמע זענען ברונעטען און א קינד איז ביי זיי געבוירען א געלב מיט בלויע אויגעלעך. דער טאטע האט זיך איינגערעדט, אז דאס קינד איז נישט זיינס. ער האט זיך לאנג ארומגעטראגען מיט דעם מרה-שחורה'דיגען געדאנק, דערגאנגען דער פרוי די יאהרען און ענדליך בעשלאסען צו מאכען א סוף פון זיין לעבען.

ער האט אויסגענוצט א מאמענט, ווען קיינער איז נישט געווען דער היים, און אויסגעטרונקען סם. צו זיין גליק איז אבער באלד אנגעקומען עמיצער פון דער פאמיליע און מען האט איהם אפגעראטעוועט. ער האט אבער זיין פלאן צו בעגעהן זעלבסטמארד נישט אויפגעגעבען און האט דאסמאל געפרובט זיך דערשטיקען מיט גאז. אויך דאסמאל האט מען איהם אפגעראטעוועט. דער איינגעשפארטער זעלבסטמערדער האט אבער אויף קיין פאל נישט געוואלט לעבען און האט זיך אראפגעווארפען פון 2-טען שטאק. ער האט זיך צובראכען א פוס און. ווידער געבליבען לעבען.

דעם לעצטען פרוב צו בעגעהן זעלבסטמארד האט ער געמאכט נעכטען אין אויף א מערקווירדיגען אופן. ער האט געקויפט א פעקל שפילקעס און זיי אראפגעשלינגען.

די פאנאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

יאהרצייט

פון ד"ר הערצל ז"ל.

היינט דאנערשטאג, האלב 9 אין אוועגד קומט פאר אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ציגעל גאס 4, א טרויער-פערזאמלונג, מיט'ן אנטייל פון די ה ה: רעד. י. אוגער, י. גוטערמאן און מ. לימאן. איינטריט פריי.

מארגען אין דער פריה וועט אין דער סינאגאגע אויף אל. קאשטשושקי פארקומען אנ'הזכרה נאכ'ן פערשטארבענעם פיהרער און פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע ד"ר טעאדאר הערצל ז"ל.

אין פערגאנגענעם שבת איז אין „אהל-יעקב" בעת'ן דאווענען אפגעריכט געווארען א פייערליכע הזכ ה נאכ'ן פערשטארבענעם גרויסען מנהיג ד"ר טעאדאר הערצל ז"ל. ביים לייענען זצנען געשפענדעט געווארען דורך אלע עולי-לתורה לטובת דעם „קרן הקימת".

מארגען פרייטאג, אין טאג פון יאהרצייט, וועט אין דער פריה ביים דאווענען אפגעריכט ווערען אן הזכרה.

בעסטיאַלישער אָנפאַל אויף אַ יודיש מיידעל.

ווערט פּלוצלינג באַפאַלען און געשלאָגען מיט אַ „טויטשלעגער". — דער אכזר גייעט רוהיג אַוועק אין זיין וואוינונג. — ער ווערט דערנאָך אַרעסטירט.

דאָס מיידעל געפינט זיך אין שפּיטאָל אין אַ האָפענונגסלאָזען צושטאַנד.

די פּאָליציי איז נעכטען אויפגערודערט געוואָרען פון אַ בעסטיאַלישען אָנפאַל, וועלכען ס'איז באַגאַנגען אַ געוויסער מאָטיל זאַלץ אויף אַ יונג יודישע מיידעל גניאַ וולאָך. דאָס מיידעל געפינט זיך איצט אין שפּיטאָל אין אַ האָפענונגסלאָזען צושטאַנד.

אין קלאָמניק הינטער טשענסטאָכאָוו האָט געלעבט דאָס 24 יעהריגע יודישע מיידעל גניאַ וולאָך, איהרע עלטערן זיינען געשטאָרבען יונגערהייט און זי איבערגעלאָזען פון קינדווייז אויף איינע אַליין, אָהן שום קרוב.

גניאַ וולאָך איז געווען זעהר שווער דאָס לעבען ביז אין איהר האָט זיך פערליבט אַ קלאָמניצער יונגערמאַן, אַ בעל-מלאכה. מיט איהר תנאים געשריבען. די חתונה וואָלט שוין לאַנג פאָרגעקומען, האָט אָבער דער חתן פון גניאַ וולאָך געדאַרפט איבערקומען מיליטער-דינסט. דעם יונגערמאַן האָט מען טאַקי גענומען מיט עטליכע חדשים צוריק אין מיליטער און מ'האָט איהם אָפּגעשיקט קיין לאָדז.

גניאַ וולאָך, וועלכע עס האָט שוין די לעצטע צייט אויסגעהאַלטען איהר חתן איז געבליבען אָהן מיטלען צום לעבען. זי האָט דעריבער בעשלאָסען אויך צו פאָהרען קיין לאָדז, כדי צו זיין נעהנטער צו איהר חתן און אַ חוץ דעם אין דער גרויסער שטאָדט געפינען אַ בעשעפטיגונג, ביז איהר חתן וועט בעפרייט ווערען פון דינסט.

גניאַ וולאָך האָט אין לאָדז קיין בעשעפטיגונג נישט בעקומען און האָט בעשלאָסען זיך צו פערדינגען פאַר אַ דינסט-מיידעל, דער גורל האָט געוואָלט, אַז גניאַ וולאָך זאָל זיך פערדינגען אַלס דינסט-מיידעל צו דעם קצב קלוטשינסקי, וועלכער וואוינט אויף לוטאָמירסקאַ 21 אויפ'ן צווייטען שטאָק אין פראָנט.

איבער קלוטשינסקי אויפ'ן 4-טען שטאָק וואוינט אַ געוויסער מאָטעל זאַלץ, אַ פורמאַן פון אַ פלייש-וואָגען. זאַלץ האָט אַ שם אין דער גאַנצער געגענד פאַר אַן אַוואַנטוריסט, אַ שלעגער און נאָך אַנדערע מעלות צווישען איהם און די שכנים זענען פאָרגעקומען אָפטע סכסוכים, די שכנים האָבען אָבער שטענדיג אָפּגעטרעטען מאָטיל זאַלץ'ן, מורא האָבענדיג, אַז זיי וועלען שלעכט אָפּשניידען.

באַלד ווי גניאַ וולאָך איז אָנגעקומען צו קלוטשינסקי האָט זיך דאָס בני-בית פון זאַלץ'ן אָנגעהויבען זיך צו איהר צו טשעפּען. דאָס נאַאיווע מיידעל האָט זעהט אויס נישט געוואוסט מיט וועמען זי האָט צו טון און די גוואַנטורניקעס אָפּגעענטפערט.

דינסטאָג האָט דאָס דינסט-מיידעל זעהר שווער געאַרבייט, צוליב דעם, וואָס איהר בעל-הבית איז קראַנק געוואָרען. אין אָוונט האָט די בעל-הבית'טע אַליין געבעטען גניאַ, אַז זי זאָל אַראָפּגעהען אַ ביסעל אין גאַס שעפּען פרישע לופט. גניאַ איז אַראָפּגעגאַנגען פאַר'ן טויער צוז מען מיט נאָך עטליכע מיידלעך פון דעמזעלבען הויז און זיך אַוועקגעזעצט אויף די טרעפּ פון אַ געוועלב.

אַרום האַלב 12 ביינאַכט איז אָנגעקומען אַהיים מאָטעל זאַלץ. ער האָט זיך אָפּגעשטעלט נעבען גניאַ וולאָך און זי ווידער פערטשעפּעט. דאָס מיידעל האָט נישט בעוויזען עפּיס צו ענטפערען, ווי מאָטעל זאַלץ האָט אויפגעהויבען דעם שטעקען, וואָס ער האָט געהאַלטען אין האַנד, א. אַזוי-גערופענעם „טויט-שלעגער" און מיט דעם אָנגעהויבען צו בעלעגען דאָס אומגליקליכע מיידעל. גניאַ איז געפאַלען אויפ'ן גאַס בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. מאָטיל זאַלץ איז זיך גאַנץ רוהיג אַרויף צו זיך אין וואוינונג.

די מיידלעך וואָס זענען געווען צוזאַמען מיט גניאַ וולאָך האָבען זי אַרויפגעטראָגען אין דער וואוינונג פון איהר בעל-הבית. קיין דאָקטאָר האָט מען אין די נאַכט נישט געקענט בעקומען אין ביז מ'האָט טעלעפאָנירט נאָך די נאַכט-פּאָגאָטאָווע פון „לינת הצדק" האָט גניאַ וולאָך אינגאַנצען פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

דער געקומענער דאָקטאָר פון „לינת הצדק" האָט געטראָפען די פערוואונדעטע אינגאַנצען אין בלוט. ער האָט פעסטגעשטעלט ביי דער פערוואונדעטער א צובראָכענע האַנד און א לאָך אין כוח אין דער גרויס פון א פויסט. די פערוואונדעטע איז אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס און ביז נעכטען אָוונט איז זי נאָך נישט געקומען צום בעוואוסטזיין.

דערווייל איז אַלאַרמירט געוואָרען דער 3-טער קאָמיסאַריאַט, וועלכער האָט אַרויסגעשיקט אויפ'ן אָרט פון פאָרפאַל עטליכע פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען די בעסטיע אַרעסטירט, נעכטען איז ער שוין איבערגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס-אַמט.

נעכטען שפּעט אין אָוונט טיילט מען אונז מיט פון שפּיטאָל, אַז דער צושטאַנד פון גניאַ וולאָך איז אַ האָפענונגסלאָזער,

גניאַ וולאָך ווערט שטאַרק געליבט פון איהרע בעלי-בתים, פון אַלע שכנים אַלס אַ רוהיג אַנשטענדיג מיידעל.

פּאָסטולאַטען פון די סוחרים-אָרגאַניזאַציעס.

(אַ) די לאָדזער סוחרים-אָרגאַניזאַציעס האָבען דערלאַנגט דעם פינאַנץ-אַמט אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען ס'ווערען אַרויסגעשטעלט פאָדערונגען וועגען: נידריגער-מאַכען די שטראָפען פאַר נישט פּינקטליך איינצאָהלען די שטייערן פון 4 אויף אַנדערהאַלבען פּראָצענט; בעזייטיגען די סעקוועסטראַטאָרען, וועלכע בעהאַנדלען ברוטאַל די צאָהלער; פערברייטערען די קאָמפּעטענץ פון די פינאַנץ-אַמטען, וועלכע זאָלען קענען אַנולירען שטייערן פון 500 ביז 1000 זלאָטעס; אויפהאַלטען די עקזעקוציעס פון שטוב-זאַכען ביי אָרימע און רואינירטע סוחרים; פעסטשטעלען דעם שטייער ביי געשעפטען פון אַרטיקלען פון ערשטען געברויך פון 1 פּראָצענט פון אומזאַץ אין בעפרייען פון אומזאַץ-שטייער די געשעפטען פון 4 קאַטעגאָריע.

אומזאַץ-שטייער.

צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום.

(ס) דער פּרעזעס פון לאָדזער פינאַנץ-אַמט האָט דערהאַלטען א צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום וועגען אָבלעגען דעם טערמין פון צאָהלען דעם אומזאַץ-שטייער.

די צאָהלער, וועלכע האָבען ביז'ן 29 יוני בעצאָהלט די סומע פאַר'ן 2. האַלבען יאָהר—וועלען קענען, אויפ'ן גרונד פון אָנגעגעבענע ביטעס, בעקומען „אָדראָטשעניעס" פון די טערמינען: פון 15. יוני — אויפ'ן 15. יולי און פון 15. יולי — אויפ'ן 15. אויגוסט.

די קאָנטאָ'ס אויפ'ן אומזאַץ-שטייער וועלכע זענען נישט איינגעצאָהלט געוואָרען, קענען אויך, אויפ'ן גרונד פון אינדיווידועלע ביטעס, צולעגט ווערען אויף ראַטעס.

בית-היתומים זגערזשער 40

געדונגען א זומער-וואוינונג פאַר די קינדער.

(–) די פערוואַלטונג פון „בית היתומים" (זגערזשער 40) האָט געדונגען א זומער-וואוינונג אין קאָלע פאַר אַלע קינדער פון יתומים-הויז. נעכטען זענען אַלע קינדער אַרויסגעשיקט געוואָרען אויפ'ן דאָרף, וואו זיי וועלען פערבלייבען אַ גאַנצען זומער.

דאָלאַר.

נעכטיגער קורס אין לאָדז.

נעכטען פון דער פריה אָן האָט „באַנק פּאָלסקי" געצאָהלט פאַר דאָלאַרען 9.60. אויף דער שוואַרצער בערזע האָט זיך דער קורס אָנגעהויבען ביי 9.75 און איז שפּעטער געשטיגען ביז 9.83–9.85.

ווען דער אָפיציעלער קורט איז אָנגעקומען 9.80 אויף טשעקען און 9.60 אויף מזומן — איז דער „שוואַרצער" קורס געפאַלען ביז 9.73 9.75 און זיך אַזוי שוין דערהאַלטען ביז אין אָוונט.

„באַנק פּאָלסקי האָט געדעקט אַלע אַלע פאָדערונגען.

פערשידענעס.

(ה) היינט פאַלט אַרויס אויף אורלויב דער פּרעזעס פון קרייז-געריכט ה' קאַמינסקי און דער פּראָקוראָר שמידט.

„אַזאַזעל".

די פאָרשטעלונגען פון „אַזאַזעל" ווערען יעדען טאָג זעהר גוט בעזוכט פון דעם שענסטען פּובליקום. כמעט יעדער נומער מוז ביסירט ווערען.

דאָס צווייטע פּראָגראַם, נישט קוקענדיג אויפ'ן גרויסען ערפאָלג, טרעט באַלד אָפּ פאַר אַ דריטען. דאַרף מען זיך דעריבער איילען מיט'ן קומען, זעהען און הערען.

היינט ווערט ווייטער געשפּילט.

טעאַטער „סקאַלאַ" 18 ציגעלניאַנאַ 18. דיר.: ס. קאָפּערמאַן.

א פרעהליכע בשורה! א פרעהליכע בשורה!

צוליב דעם שטאַרקען ערפאָלג פון די גאַסטשפּילען פון משה און נאַטאַליא ליפּמאַן מיט זייער טרופּע איז געלונגען זיי צו בעוועגען

צו בלייבען נאָך אויף 4 טאָג

שבת, ד. 3 יולי פּונקט האַלב 4 נאָכם. צו ביליגע פרייזען פון 50 גראָשען אַ בילעט צום 4 טען און לעצטען מאָל וויליאַם שעקספּיר'ס וועלט-בעריהמטע קלאַס. טראַגעדיע

האַמלעט

אין 5 אַקטען (6 בילדער).

שבת, אָוונט פּונקט 9 אַ זייגער פּרייזען פון 80 גר. אַ בילעט צום ערשטען מאָל אין דעם סעזאָן דאָס שמאַרקסטע ווערק פון גר. גע.

טרילבי

ראָלען: סווענגאַלי—משה ליפּמאַן, -טרילבי: מאַגיאַ אייזענבערג.

מאָנטאָג, דעם 5 טען יולי: אומבעדינגט לעצטע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 50 גראָשען אַ בילעט „אַמעליאַ". בילעטען אין דער קאַסע.

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20.

ערשטער יודיש. וואַרשאַווער מיניאַטור-טעאַטער

אַזאַזעל

אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון: מ. ארצישעווסקאַ, הענריק בערלעווי, דוד הערמאַן.

היינט דאָנערשטאָג 9 אין אָוונט 7 טער טאָג

פונם גרויסען 2-טען פּראָגראַם!

רעזשי: דוד הערמאַן. מוזיקאַל. לייטער: ה. קאָן. קאָנפערענסיע: וו. גאָדיק. דעקאָרס. לייטער: וו. וויינטרויב. געשעפטס-פיהרער: י. דאַנציגער.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פון געריכט.

צו 4 און 8 יאָהר טורמע.

(ב) נעכטען האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען: באָלעסלאַוו קאָסטושעווסקי און יאַן ברייטער, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט, אַז זיי האָבען אַרויסגנב'עט וואורשט פון אַ געשעפט און בעת'ן אַנטלויפען געשאָסען אויף דער פּאָליציי.

פאַר דער גנבה זענען זיי פאַרמשפט געוואָרען צו 4 יאָהר טורמע. פאַר'ן שיסען — צו 8 יאָהר שווערע טורמע.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	11-9 3-2 7-6
ד"ר ראָזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11–10 2–1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערוועך-קראַנקהייטען	7-6 1-12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	6-5 1-12
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1.1 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-5 11-10
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12-10 6-4
י. ל. פּרוסאַק	צאָהן-אַרצט	10–2
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	7–3

צאָהן-מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּאָסטען, א אז. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכליכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער.

אָנמעלדונגען נעמען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. חיזיט אין דער שטאָט.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָליניסקי	נאָז, האַלז, אויערען-קר.	4–3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	10.30–9 5.30–4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12–10 6–5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	1–11
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2–12
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2 12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	3–1
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4–3

בסולפאַ-טעראַפּיע, שפּריצונגען חי שטעמלען א. ז. וו. פּאַק-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום וועלען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמע און בלוט. 2120

ביי דער לעטשניצע איז געעפנעט געוואָרען א דענטיסטישער קאַבינעט עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9 ביז 3 נ. מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ סטאַראַפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30 – 3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג. חיזיט 3 זלאָטעס.

היינט

אפּציַיכען לטובת „הרצליה".

היינט, קומט פאָר אַן אַפּציַיכען-טאָג לטובת דער קינדער-היים „הרצליה".

די דאָזיגע היים, וועלכע פייערט קירצליך איהר 10 יעהריגען יובילעאום, האָט אין משך פון דער צייט ענטוויקעלט אַ ברייטע ערציהונג- און אויפּזיכט-טעטיגקייט לטובת דעם יודישען פּראָוואָרלאָזטען אָרימען יודישען קינד. די אַנשטאַלט האַלט אויס היינט צו-טאָג 120 קינדער פון 2 ביז 8 יאָהר, וועלכע קומען אין דערפריה אין די „היים" און בעקומען צו עסען, ערציהונג און בילדונג. די יונגערע קינדער לויט'ן מוסטער פון אַ פרעבעל-שולע — אין זוניגע לופטיגע געביידעס אין גאָרטען. דאָס זענען אַלץ קינדער, לעבעדיגע יתומים פון אַזעלכע עלטערן, וואָס זענען נישט אימשטאַנד זיך אָפּצוגעבען מיט דער ערציהונג פון זייערע קינדער, אַליין שווער-אַרבייטענדיג פאַר זייער טעגליך שטיקעל ברויט.

עס איז זעהר וויכטיג, אַז די דאָזיגע אינסטיטוציע זאָל קענען וויטער עקזיסטירען און אויף דער יודישער לאָדזער געזעלשאַפט ליגט דער חוב איהר אַרויסצוהעלפען, אין איהר שווערען פינאַנציעלען קריזיס.

יקרות

נישט קיין סך געשטיגען.

(ב) מאָרגען פרייטאָג, קומט פאָר אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע צו פאָרשען דעם וואוקס פון יקרות.

ווי ס'איז פאָראויסצוזעהן, איז דער וואוקס פון יקרות אַ נישט בעדייטענדער.

„קאַכאַנובקע"

איז איבערפולט.

(ה) פון „קאַכאַנובקע" האָט מען עהערנעכטען אַרויסגעשיקט 10 פּערזאָן קיין טוואָרקי. דאָס משוגעים-הויז אין „קאַכאַנובקע" איז אַזוי איבערפולט, אַז די פערוואַלטונג האָט געבעטען מען זאָל אַ חוץ די 10 פּערזאָן אַרויסנעהמען נאָך אַ פּאָר צעהנדליג. די טעג וועט מען נאָך איבערפיהרען אַ גרופּע קראַנקע קיין קראקא.

סאָוויעטישער פאַרשטעהער

קומט קיין לאָדז.

(אַ) קומענדיגע וואָך קומט קיין לאָדז אַ נייער פּערטרעטער פון די סאָוויעטען ה' פירסאָוו, וועלכער וועט דאָ דורכפיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט די לאָדזער אינדוסטריעלע.

ווי מ'שמועסט, זאָל ה' פירסאָוו מאַכען אין לאָדז קניות אויף אַ סומע פון אַגדערהאַלבען מיליאָן גאָלד-רובל.

אין די הילף-אינסטיטוציעס,

קינדער-היים „הרצליה".

מאַמעס פון אַלע עקען שטאָט, אָרימע מאַמעס, וועלכע מוזען געהען אַרבייטען, יודישע מאַמעס, וועלכע געהען וואַשען וועש, ברענגען זייערע קינדערלעך פון 4 ביז 7 יאָהר אין דער קינדער-היים „הרצליה" איינ..יגע שוין פון 7 אינדערפריה אָן (די מאַמעס וואָס מוזען געהען וואַשען וועש) און נעמען זיי אָפּ ערשט אין דער נאַכט. און די מאַמעס מעגען זיין רוהיג ביי זייער אַרבייט, זיי האָבען זייערע קינדערלעך געלאָזט אין זיכערע הענד: פרל. זאַק-היים און פרל. דימאַנד בעציהען זיך אַזוי ליב-מאַמע'דיג צו די קינדערלעך, אַז עס וועט זיי חלילה קיין עולה נישט געשעהען!

דאָס קליינוואַרג איז פערנומען אַ גאַנצען טאָג: אָדער ס'עסט אָדער ס'שלאָפט, אָדער מען באָד'עס און מען מאַכט דעם „טואַלעט". אַ נישט שפּילט מען זיך, און נאָך מיטאָג געהט מען אַלע אינאיינעם כאַפּען לופט אין סטאַשיק-גאָרטען, דערביי כאַפּט מען דאָרט אויך עפּיס אין מויל אַריין, אַ מאָל כאַפּט מען אַ טענצעל, אַ „פּאַלעסטינקע" אויך.

כ'האָב אויפמערקזאַם געמאַכט מיין חבר, אַ ספּאָרטסמאַן לויט דער איבערציַיגונג, וועלכער האָט מיט מיר בעזוכט די „הרצליה", ווי ענטוויקעלט עס זענען ביי דער קליינינקער, וועלכע האָט געטאַנצט דעם „פּאַלעסטינקע-טאַנץ" די מוסקולען פון די פיסלעך. די מוסקולעלעך האָבען געשפּילט ביי איהר אונטער דער הויט, ווי עס שפּילען די מוסקולען ביי אַ באָקסער פאַר'ן קאַמף!

און די אינסטיטוציע עקזיסטירט נאָר אַ דאַנק דער ענערגיע און אָפּפּערווילי-גקייט פון אַ גרופּע דאַמען מיט פרוי קאַצענעלבאָגען בראש.

120 אָרימע קינדערלעך האָבען אַ וואַרימע, אַ זאַטע, אַ ליכטיגע און פרעהליכע היים, וועלכע זיי האָבען נישט, צום בעדויערען, אין זייער ריכטיגע היים און די מאַמעס קענען געהן פערדינען.

די דאַמען זאַמלען געלד אויף אויס-צוהאַלטען די „הרצליה" זאַמלען קליידונג, וועש און שיכעלעך און די קינדערלעך געהען אָנגעטאָן ריין, ציכטיג. אַ שאָד נאָר וואָס מען רעדט מיט די קינדערלעך אויסשליסליך העברעאיש, וואָס די קליינינקע פערשטעהען נישט.

די אינסטיטוציע גופא, די קינדער-היים „הרצליה" איז אָבער איינע פון די נוצליכסטע און פערדינט אַ ברייטע אינטערשטיצונג.

ט. פ.

כוליגאַנעס „הוליען" שוין ווידער אין שענקעוויטש פּאַרק.

(ה) אין שיענקעוויטש פּאַרק האָט זיך עהערנעכטען פערזאַמעלט אַ גרופּע קריסטליכע שול-יוגענד אין אונגעהויבען חוזק-מאַכען פון די יודען, וועלכע האָבען זיך געפונען אין פּאַרק. אַזוי ווי עס האָט זיך דאָ קיינער נישט אַקעגענגעשטעלט, זענען די יונגע כוליגאַנ. דרייסטער געוואָרען און מיט אַ געשריי: „עס זאָלען לעבען סעקרעטאַרטשיק און נאָס-קאָוויטש, זיך גענומען שלאָגען יודען ביז עס האָט זיך אַריינגעמישט פּאָליציי און די חברה-לייט צוטריבען.

דער פּאַרק איז צוליב די עקסצעסען פריהער געשלאָסען געוואָרען.

XXXX טעאַטער „סקאַלא" XXXX

פּויל. אַרטיסטען-טרופּע אונטער לייטונג פון אַדאָלף מאַזער

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 1. יולי, 8.30 אָוונט וועט פאָרקומען

א פייערליכע פאָרשטעלונג

צום אָנדענקען פון דער 22-טער יאָהרצייט פון

ד"ר טעאָדאָר הערצל

ס'וועט אויפגעפיהרט ווערען צום 1. מאָל אין לאָדז אין דער פּוילישער שפּראַך

„דאָס נייע געטאָ"

אַ דראַמע אין 4 אַקטען, איבערזעצט דורך אַדאָלף מאַסקאָוויטש.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „סקאַלא"-טעאַטער

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אַנפראַגען וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

ביים דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 1-טען יולי 1926.

1582. אַ צוגערייזטער לעזער.

1583. דור גאָלדפאַרב.

1584. ס. בר.

1585. אַ לעזער פון זגערזשער 35.

1586. העגריק קאָלסקי.

1587. אַ לעזער פון שייבלערס ראַיאָן.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטבערענענדיג אין רעדאַקציע די ציַיטונג.

1588. אַ שט. לעזער. זאָוואַדזקאַ 38.

אַלצאיינס, צו איהר האָט יאָ געהאַט אַרבייט אָדער נישט אויב איהר האָט פאַר דעם 1. יאַנואַר 1926 געהאַט ליקווידירט אייער אונטערנעהמונג, האָט איהר געהאַט דאָס רעכט נישט אויסצוקויפען קיין פּאַטענט אויפ'ן יאָהר 1926. דעם־אַלטען פּאַטענט זענט איהר נישט געווען פערפליכטעט צוריקצושיקען. איבעריגענס, ווען אייער ווערקשטאַט וואָלט אפילו יאָ געווען טעטיג און איהר וואָלט אויסגעקויפט אַ פּאַטענט, קוים בעשעפטיגט איהר נישט מעהר ווי איין געדונגענעם אַרבייטער, וואָלט איהר סאַי ווי נישט בעדאַרפען צאָהלען פאַר'ן 1926 יאָהר קיין אָבראָטאָווע שטייער. דערלאַנגט תיכף אַ רעקורס אין פינאַנץ-אַמט.

1589. פרק מילער.

מיר ווייסען נישט, וואָס פאַרע אומשטענדען די אַרויסגערופענע עדות דאַרפען אייגענטליך בעשטעטיגען. פּרינציפּיעל קאָן מען נישט עדות זאָגען, אַז דער בעשולדיגטער האָט זיך אין איינקרימינירטען איהם פערברעך נישט בעטייליגט, קוים איז דער עדות אויפ'ן אָרט פון דער פּאַסירונג בשעת מעשה נישט געווען. מען קאָן אָבער יאָ זיך פעררופען אויף אַן עדות, וועלכער איז אגב אויפ'ן אָרט נישט געווען, דאַגעגען האָט ער אָבער מיט'ן אָנגעקלאָגטען אין קריטישען מאָמענט פערברענגט צוזאַמען אויף אַן אַנדער אָרט.

1590. ס—נאַ.

פּרינציפּיעל איז נישט גילטיג קיין שום געשלאָסענער צווישען מאַן און ווייב טויש, אָדער קויף-אָבמאַך. פונדעסטוועגען זעהט דער אַרטיקעל 1595 פון ציוויל-קאָדעקס יאָ פאָר איינינגע פאַלען, ווען אַזאַ קויפס-אָפּמאַך איז גילטיג און נעהמליך: ווען דער מאַן טרעט אָפּ לטובת זיין פרוי אַ פערמעגען אַנשטאַט איהר פערוואָגדענעם, אָדער פערקויפטען דורך איהם פערמעגען, אָדער ווען די פרוי טרעט אָפּ איהר מאַן אַ פערמעגען אַנשטאַט דעם צוגעזאָגטען נדן. אין ביידע פאַלען איז די געמיינזאַמקייט פון פערמעגען אויסגעשלאָסען.

1591. אַ לעזער, גייערס-מאַרק י. ד.

געוויס קאָן דער סקאַרב צוטרעטען צו דער היפּאָטעק פון אייער הויז אויב מען קאָן ביי אייך אַנדערשוואו נישט אויפמאָהנען די 500 זל. פאַר'ן אויסלענדישען פּאַס.

1592. מעג דער בעל-חוב האָבען אייך איבערגעגעבען די שליסלען פון שפּייכלער, וואו דאָס מעהל ליגט, האָט איהר פונדעסטוועגען נישט קיין פאָרצוג ביים צוטיילען דאָס געלט פאַר'ן ליציטירטען מעהל, נור אַזאַ פאָרצוג האָט דער בעל-הבית פון שפּייכלער, וואו דאָס מעהל ליגט און דער מעהל-סוחר, וואָס האָט דאָסזעלבע מעהל אַריינגעשטעלט אויף באָרג.

1593. וואָלף קליינוויס.

פאַר דער וואוינונג דאַרפט איהר צאָהלען ביי 180 רובל גרונד דירה-געלד פאַר יעדען קוואַרטאַל ביז סוף יאָהר 51 זל. 50 גר. פאַר אויסגאַבען — 7 זל. 19 גר. פאַר'ן געוועלב מיט 3. קאָטפּאָטענט ביי 150 ר' גרונד דירה-געלד 63 זל. 84 גר., פאַר אויסגאַבען — 3 זל.

זכרונות וועגען הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל

82) בעאַרבייט ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט"

איינע פון די בעליבסטע אינסטיטוציעס פון לאָדזער רב, איז געווען די תלמוד-תורה, וועלכע דער רב האָט געגרינדעט באַלד נאָך זיין אָנקומען קיין לאָדז און וועלכע טראָגט היינט דעם נאָמען פון ר' אליהו חיים.

דורך דער גאַנצער צייט ווען דער רב האָט געלעבט, האָט די תלמוד תורה נישט געוואוסט פון קיין פינאַנציעלע קריזיסען. דער רב האָט אַלץ בעזאָרגט אין אַפילו זיינע נאָהענטסטע מיטאַרבייטער אין דער ת"ת האָבען נישט געוואוסט פון וואַנען דער רב שאַפט זיך די מיטלען צו בעפרידיגען די בעדערפנישען פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע. און דער רב האָט אויף דעם געביט געהאַט געטרייע מיטאַרבייטער, ווי ר' יחיאל יצחק בערמאַן, וועלכער שטעהט נאָך עד-היום בראש צון דער ת"ת און נאָך אַנדערע.

אַ גרויסע צאָהל קינדער האָבען זיך געפינען דירעקט אונטער דער השגחה פון רב. זיי האָבען נישט געהאָט קיין עלטערן און זייער בעשיצער איז געווען דער לאָדזער רב. ר' אליהו חיים האָט די דאָזיגע קינדער בעזאָרגט מיט וואוינונג, עסען, קליידונג און ערציהונג. ער האָט אויך געזאָרגט פאַר זייערע וויטערדיגע לעבענס-עקזיסטענץ און זיך בעשעפטיגט מיט זייער צוקונפט.

אין דער תלמוד-תורה האָט זיך צווישען די דאָזיגע קינדער געפינען אַ יונגעל, אַ זעהר פעהיגער. קיינער האָט נישט געקענט זיין אָפּשטאַמונג, ווייל ער איז געווען פון די געפונענע קינדער, וועלכע זענען ערצויגען געוואָרען אויפ'ן חשבון פון דער לאָדזער יודישער קהלה. דאָז קינד איז געווען זעהר פעהיג און האָט אַלעמען איבעראַשט מיט זיינע פאָרטשריטען אין לערנען און אין אַלעם צו וואָס דאָס יונגעל האָט זיך נאָר גענומען. ר' אליהו חיים האָט דאָס קינד שוין נישט אַרויסגעלאָזען פון אויג. ער האָט זיך בעמיהט, אַז דעם קינד זאָל גאָרנישט פעהלען, כדי עס זאָל האָבען די מעגליכקייט זיך פריי צו ענטוויקלען. דאָס קינד האָט פלייסיג געלערנט און פאַר איהם איז די ראַהמען פון דער ת"ת שוין געוואָרען צו ענג. דער רב האָט גענומען דאָס יונגעל און עס אַוועקגעשיקט אין דער לובליגער ישיבה וויטער צו לערנען, אָבער אויך דאָרט האָט דער בחור באַלד בעקומען אַ נאָמען פון אַן עילוי און איז בעקאַנט געוואָרען אין דער גאַנצער געגענד.

ווי בעקאַנט זענען גבירישע חסידים, ווען זיי האָבען געהאַט אַ שידוך צו טון מיט אַ טאָכטער זענען זיי אַוועק אין אַ ישיבה, זיך אויסגעזוכט אַ גוטען בחור, געגעבען איהם עטליכע יאָהר קעסט און דערנאָך איהם צוגענוצט צום געשעפט.

אַזוי איז דאָס מאָל אויך געווען. אין ישיבה איז געקומען אַ אָנגעזעהענער גביר זיך אויסזוכען אַ חתן פאַר זיין טאָכטער. דעם ערשטען בחור, וועלכען מ'האָט איהם רעקאָמענדירט איז געווען אונזער לאָדזער תלמוד-תורה-יונגעל. דער בחור איז דעם גביר אויך געפעלען געוואָרען און ער האָט אויסגעדריקט זיין הסכמה מיט איהם אַ שידוך צו טון. די איינציגע מניעה, און דאָס זעהר אַ גרויסע, איז געווען, וואָס דער בחור האָט קיין עלטערן נישט געהאַט. וואָלט ער געוואוסט, אַז די עלטערן זענען געשטאָרבען און דער בחור איז אַ קיילעכדיגער יתום, וואָלט דאָס נישט געווען קיין שטערונג, האָט דער מחותן זיך דערוואוסט, אַז דער בחור איז פון די געפונענע קינדער און דעריבער האָט ער זיך נישט געוואָלט „איינשמוצן" דעם יחוס.

דער בחור איז אָבער שטאַרק געפעלען געוואָרען צוליב זיין אָרענטליכקייט און עילוי'שקייט.

דער ראש הישיבה, וועלכער האָט געוואוסט, אַז דער דערמאָהנטער בחור געפינט זיך אין דער ישיבה אונטער דער השגחה פון לאָדזער רב, האָט גלייך אַוועקגעשיקט אַ בריף צום רב, אין וועלכען ער האָט איבערגעגעבען דעם גאַנצען ענין.

דער רב האָט אַוועקגעשריבען אַ בריף צום מחותן און האָט איהם ערקלערט, אַז אמת די עלטערן פון בחור, וועלכען דער גביר וויל נעהמען פאַר אַן איידעם, זענען נישט בעקאַנט. אָבער איצט איז דער טאַטע פון דעם בחור דער לאָדזער רב אליהו חיים מייזעל. דער רב פרעגט דעריבער אָן צי דער יחוס געפעלט דעם מחותן און ער בעט אַן ענטפער. אין אַ וואָך שפּעטער איז געקומען אַן ענטפער, אַז דער גביר בעשטעהט אויפ'ן שידוך. ס'איז באַלד געווען תנאים און אין עטליכע חדשים אויך אַ חתונה. דער רב איז געווען אויף דער חתונה און האָט אַליין מסדר-קידושין געווען.

דער יונגערמאַן איז דערנאָך געזעסען יומם ולילה און האָט געלערנט. נאָך אַ קורצער צייט האָט ער זיך גענומען צום שווערס געשעפטען, און פונקט אַזוי ווי זיינע פעהיגקייטען זענען געווען ביים לערנען, אַזוי האָבען זיי זיך אויך אַרויסגעוויזען אויפ'ן געביט פון האַנדעל. דער יונגערמאַן האָט זיך גלייך אָריענטירט אין די גרויסע געשעפטען פון זיין שווער און זיי געפיהרט בעסער, ווי דער בעל-הבית אַליין. די געשעפטען זענען טאַקי זעהר גוט אַוועק און דער יונגערמאַן איז געוואָרען אַ גרויסער גביר. ער האָט אָבער קיינמאָל אין זיין לעבען נישט פערגעסען אָן דעם, וואָס דער לאָדזער רב האָט פאַר איהם געטון, שטענדיג געשטאַנען מיט'ן רב אין פערבינדונג און געשענקט גרויסע סומען אויף צדקה-צוועקען צו דער דיספּאָזיציע פון לאָדזער רב.

דער יונגערמאַן האָט זיך אויך פעראינטערעסירט מיט די קינדער פון רב'ס תלמוד-תורה, אין וועלכער ער אַליין האָט געלערנט און פיל פון זיי וויטער בעלאָזט לערנען אין ישיבות און אויך פערשידענע פאַכען.

(פאָרטזעצונג קומט)

א כוואַטסקע מיידעל

גיט פעטש פאַר אַ דרשה געגען פרויען.

קענטוקי, דער שטאַט אין אַמעריקאַ, וואו מען ווייס נאָך איצט ווי צו האַלטען אַ רעוואָלווער, וואו מען ערלעדיגט מחלוקות מיט בלייענע קוילען גאָר ווי אין די אַמאָליגע גוטע יאָהרען. אין דעם דאָזיגען קענטוקי טומעלט זיך איצט שטאַרק. אַ גרויסע פּאַסירונג איז דאָרט פאָרגעקומען: אַ יונג מיידעל האָט אָנגעפאַטשט אַ גלח, דערפאַר וואָס יענער האָט אין דער צייט פון זיין דרשה אָנגעוויזען אויפ'ן פאַקט, אַז די קירכען זענען איצט פוסט, אַז מען האָט נישט קיין גאָט אין האַרצען, און אַז די קינאָס און טאַנץ-זאַלען זענען איבערפילט מיט יונגע פרויען אין נצשוירענע האָר און מיט בחורים, וואָס זענען איינגעטינקען אין זינד. ער האָט גערופען דעם עולם תשובה טאָן.

צווישען די צוהערער איז אויך געווען פּרל. מאַרטאַ בייטס, אַ יונג מיידעל מיט געפאַרבטע האָר. זי האָט אויסגעהערט דעם גלח גאַנץ רוהיג, און ווען יענער האָט זיין דרשה געענדיגט און געוואָלט פערלאָזען די קירך, איז זי צו איהם צוגעקומען און געזאָגט:

— מר. בראַון, איהר רעדט רכילות אויף די יונגע פרויען פון קענטוקי. איהר האָט בעליידיגט אַלע געבאבטע פרויען פון אונזער שטאַט.

— ניין, איך האָב דאָס נישט געטון, איך דענק. אז עס זענען פאַראַן זעהר וואוילע דאַמען אין אונזער שטאַט, וואָס שערען זיך די האָר. איך האָב גערעדט אין אַלגעמיין, נישט וועלענדיג בעליידיגען קיינעם — האָט דער גלח ערקלערט.

— פאַרוואָס רעדט איהר צו מיר אַזוי שרעקענדיג, נישט ווי אַ מוטיגער מאַן דאַרף רעדען? — האָט פרל. בייטס געפרעגט.

— איך ערקלער אייך, אַז איך האָב נישט גערעדט צו קיין איינציגער פערזאָן נאָר אין אַלגעמיין און איך האָב איבערגעטראַכט יעדעס וואָרט, וואָס איך האָב געזאָגט — האָט דער גלח אַרויסגערעדט.

און דאַן האָט איהם די יונגע פרוי אַראָפּגעלאָזט אַ הילכיגען פאַטש. לויט ווי דער גלח, ערקלערט, האָט ער, אַלס פרומער קריסט, אויך אונטערגעשטעלט זיין לינקע באַק. אָבער דאָס מיידעל האָט זיך נישט בענוצט מיט זיין אונטערטעניגקייט. עס איז פאַר איהר גענוג געוועזען דער איינער פאַטש.

איצט איז געקימען די גערעכטיגקייט. די פרומע קריסטען פון דער קהלה האָבען זיך אַ לאָז געטון צו דעם מיידעל און זיך געוואָלט מיט איהר אָפּרעכנען, אָבער זיי האָבען פערגעסען, אַז דאָס איז קענטוקי און זיי האָבען געמוזט אָפּטרעטען צוריק. ביי אַ פינף און צוואַנציג יונגעלייט, מיט ערנסטע פנימ'ער, זענען געשטאַנען אַרום דער יונגער פרוי, זיי האָבען געהאַלטען די הענד אין די קעשענעס, אַ צייכען, אַז מען איז גרייט אַרויסצונעמען פון דאָרט פייער־שפּייענדיג געווער. אָבער עס האָט זיך נישט געוואָלט פערוואַנדלען גאָט'ס הויז אין אַ בלוט באָד און מען איז זיך צוגאַנגען אין פרידען.

אָבער אויך אין קענטוקי איז פאַראַן גערעכטיגקייט. מען האָט פרל. בייטס געבראַכט פאַר אַ ריכטער, וועלכער האָט אויסגעהערט די קלאַגע, וואָס די לייטישע בעלי-בתים האָבען געמאַכט געגען דער אַנגרייפערין, און דער ריכטער האָט זי פער'משפט צו פעציג טעג פאַר'ן אַנגריף און פאַר'ן שטערען די געזעלשאַפטליכע רוה. נישט קיין גרויסע שטראָף, אָבער זי האָט דאָך אַרויסגערופען אַ גרויסען שטורם אין דער גאַנצער שטאָט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז פרל. בייטס איז צוליב איהר טאַט געוואָרען אַ העלדין. מען האָט זיך אַ נעם געטון זי צו ראַטעווען פון די הענד פון גערעכטיגקייט. מען האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויפרוף צו די בירגער, מען זאָל געבען געלד, כדי מען זאָל קאָנען אַפּעלירען אין אַ העכערען געריכט. מען רופט אויף יעדען צו שיקען איין דאָלאַר פאַר'ן פאָנד, און עס ווייזט זיך אַרויס, אז די פּראָמינענטסטע מענשען זענען אַרויס פאַר דעם יונגען מיידעל.

מר. פיעלד, דער גובערנאַטאָר פון קענטוקי-שטאַט, האָט געמאַכט אַן ערקלערונג, וואָס איז זעהר כאַראַקטעריסטיש. ער זאָגט, אַז דאָס מעדעל איז גאָט די נשמה שולדיג: אַז דאָס איז געווען דער גלח, וואָס האָט מיט זיין נישט-בערעכטיגטער דרשה אויף די אָנשטענדיגע בירגערינס פון דער שטאָט געצוואונגען דאָס יונגע מעדעל זיך צו נעמען צו גוואַלד-מיטלען.

א תביעה פאַר ליבע.

אינטערעסאַנטער פּראָצעס אין בודאַפּעשט.

אַ העכסט אינטערעסאַנטען ציוויל-פּראָצעס האָט מען איצט אָנגעהויבען צו בעטראַכטען אין בודאַפּעשטער הויכען געריכט: אַ שלאַנגען טענצערין מאָהנט ביי אַ רייכען הויכען בעאַמטען שכר-היזק פאַר ליבע.

די פּרטים זענען פאָלגענדע: אירענע רוזיצקאַ איז אַמאָל געווען אַ בעריהמטע טענצערין. איהרע טענץ פלעגט זי אויספיהרען צוזאַמען מיט אַ ריזען-שלאַנג. אַלס בעריהמטע אַרטיסטען איז זי אַרויסגעטרעטען כמעט אויף אַלע גרויסע בינעס אין דער וועלט און האָט אויך געהאַט בעקומען אַן איינלאַדונג קיין אַמעריקאַ, אָבער דאָ האָט זיך אין איהר פערליבט דער יונגערמאַן יאָהאַן מאַרקס, דער זוהן פונ'ם גענעראַל-דירעקטאָר פון אַלע אונגאַרישע מלוכה-באַהנען, און פאַ געלעגט איהר אָפּצוזאָגען זיך פון איהר אַרטיסטישער קאַריערע און אַריינציהען זיך אין זיין וואוינונג צו לעבען מיט איהם. די אַרטיסטען איז איינגעגאַנגען דערויף און דאַן האָט מאַרקס בעצאָהלט פאַר איהר דעם אַמעריקאַנער אַנטרעפּרענער די שטראָף פאַר איהר ברעכען דעם קאָנטראַקט.

צעהן יאָהר צייט האָט אירענע רוזיצקאַ פרידליך געלעבט מיט מאַרקס'ן; דאַן אָבער האָט ער, לויט דער פאָדערונג פון זיין משפחה, איבערגעריסען זיינע בעציהונגען מיט איהר און זיך מתחייב געווען צו בעצאָהלען איהר 30 טויזענד קראָן מיט אַמאָל און יעהרליך 2000 קראָן, כל זמן זי וועט לעבען. מאַרקס האָט אָבער דעמאָלט קיין געלד נישט געהאַט און אָט האָט ער נאָר צוויי יאָהר די צאָהלונגען אָפּגעהיט. בינו לבינו איז אָבער זיין פאָטער געשטאָרבען און ער האָט גע'ירשנ'ט אַ גרויס פערמעגען, בכן פאָדערט די די שלאַנגען-טענצערין, אַז ער זאָל איהר בעצאָהלען, וואָס איהר קומט. זי ווייזט אָן דערביי, אַז צוליב איהם, האָט זי זיך אָפּגעזאָגט פון איהר קאַריערע און היינט קאָן זי שוין מעהר נישט ערשיינען צוריק אויף דער ביהנע, זי פאָדערט דעריבער, אַז ער זאָל איהר ענטשעדיגען. דאַגעגען דער אַדוואָקאַט פון דעם אָנגעקלאָגטען טענה'ט, אַז זי מאָהנט „אתנן-זונה", ס הייסט בעצאָהלונג פון אַ פרוי, וואָס האָט געלעבט מיט אַ מאַנסביל אָהן חופּה וקדושין.

29-טע ציוניסטישע קאָנפערענץ אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק, (י. ט. א.) דעם 27-טען יוני איז אין באַפאַלאָ פאָרגעקומען די פייערליכע עפענונג פון דער 29-טער ציוניסטישער קאָנפערענץ אין אַמעריקאַ. צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען העכער 1000 דעלעגאַטען פון אַלע טיילען פון לאַנד.

דער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער-אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקאַ, ה' לואי ליפּסקי האָט געהאַלטען אַן ערעפענונגס רעדע, דאַן זענען איבערגעלייענט געוואָרען בעגריסונגס-דעפעשען פון הונדערטער אָרגאַניזאַציעס אין לאַנד און אויסלאַנד.

אין אָוועבד פון זעלבען טאָג איז פאָרגעקומען אַ ריזיגער מאַסען-מיטינג, אויף וועלכען עס זענען אַרויסגעטרעטען מיט רעדעס דער דיכטער חיים נחמן ביאַליק, ד"ר שמריה לעווין, ד"ר סטיפען ווייז, ריכטער יוליאַן מעק, אַב. גאָלדבערג און אַנדערע.

— — —

קאָנפערענץ פון ד"ר ארלאָזאָראָוו מיט ה' אַלבערט טהאָמאַ.

גענף, (י. ט. א.) פאַר זיין אָפּפאָהרען פון זשענעווע, האָט דער מיטגליד פון דער ועד הלאומי-דעלעגאַציע, ד"ר אַרלאָזאָראָוו אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט די ה'ה אַלבערט טהאָמאַ און גריישאָוו, די פאָרשטעהער פון אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטס-אַמט ביים פעלקער-בונד.

אויף דער קאָנפערענץ זענען אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגען בנוגע דער בעציהונג פון אונטערנאַציאָנאַלען אַרבייטס-אַמט צו דער אָרגאַניזירטער יודישער אַרבייטערשאַפט אין ארץ-ישראל, ביידע פאָרשטעהער פון פעלקער-בונד האָבען אונטערגעשטראָכען די נויטווענדיגקייט פון אַ נ'ענגערען קאָנטאַקט צווישען אַרבייטס-אַמט און דער פאַלעסטינישער אַרבייטערשאַפט.

א סקאַנדאַל אויף ה' מיכאַלעוויטש'עס פאָרלעזונג אין פאַריז.

פון פּאַריז מעלדעט מען: די פאָרלעזונג פון דעם בונדישען פיהרער ה' מיכאַלעוויטש האָט זיך געענדיגט מיט אַ גרויסען סקאַנדאַל פון די „רויטע", וואָס האָבען זיך אויפגעזאַמעלט אין אַ גרעסערע צאָהל און געשטערט דעם רעדנער. ווען עמיצער האָט גערופען פּאָליציי, איז דער טומעל געוואָרען נאָך גרעסער. די „רויטע" האָבען פערהילכט דעם זאַל מיט געשרייען „פּראָוואָקאַטאָר" צו דעם רעפערענט און דעם בעקאַנטען דיכטער דוד איינהאָרן, וועלכער איז געזעסען אין פּרעזידיום.

ס'האָבען אויך נישט געהאָלפען די בעמיהונגען פון שלום אש צו בערוהיגען דעם זאַל. די „רויטע" האָבען אַזוי לאַנג געליאַרעמט און געפילדערט ביז די פערזאַמלונג איז זיך אין גרויס אויפרעגונג פונאַנדערגעגאַנגען.

— — —

ראָזשאַנסאָן פאָדערט נייע בעגרענצונגען פאַר פרעמדע.

וואַשינגטאָן. (יט"אַ). דער בעקאַנטער „אימיגראַנטען-פרעסער" און מחבר פון בעריהמטען אימיגראַציאָנס-ביל, ה' אַלבערט דזשאָנסאָן, איז לעצטענס אַרויסגעטרעטען אין גרעס מיט אַ גרויסער רעדע, אין וועלכער ער האָט געפאָדערט איינצופיהרען נייע בעגרענצונגען פאַר פרעמדע און אימיגראַנטען. „מיר מוזען אַרויסשיקען פון לאַנד אַלע פרעמדע, האָט דזשאָנסאָן געזאָגט, וואָס פאָלגען נישט די אַמעריקאַנער געזעצען און זענען נישט געטריי דער אַמעריקאַנישער נאַציאָנאַלער פאָהן".

אין וואַלד פון ליידענשאַפט.

(282

(ראָמאַן).

נאָכ'ן פערענדיגען די מלחמה האָט אַדעלינאַ באַרבעריני בעדאַרפט געהערען צו איהם, צו באַטיאַני'ן, ווייל זי וועט דאָך דערפיהלען איהר הבטחה און ווערען זיין ווייב.

מיט איהר זענען פאַר איהם אַלע וועגען אָפען.

באַטיאַני האָט גוט געוואוסט דעם פרייז פון שיינע פרויען; ווען ער וואָלט אַפילו נישט געווען פערליבט אין איהר, וואָלט ער זיך סיי-ווי צו איהר צוגעפּוצט, כדי צו בענוצען זיך מיט איהרע השפעות פאַר זיינע צילען.

דאָס איז נאָך קנאַפּ געווען: דער גורל האָט איהם אויך צוגעשפּילט דערמיט, וואָס ער האָט איהם גענעבען די מעגליכקייט פּטור צו ווערען פון זיינע דם שונאים.

לויכטער האָט שוין נישט געלעבט, און ער האָט שוין נישט בעדאַרפט מורא האָבען, אַז דער רויבער ווערט פּלוצים, פון דער העלער הויט אָנקומען און פאָדערען פון איהם דין וחשבון. לויכטער איז געווען טויט, און לאָראַ — אויך דאָס זעלבע. ביידע זענען זיי שוין געווען אויף יענער וועלט, און דאָ, אויף דער ערד איז שוין קיינער נישט געווען, וואָס האָט געקאָנט עדות-זאָגען איבער דעם מאָרד-טאַט, וועלכען ער איז בעגאַנגען איבער הילדאַ'ן, לאָראַ'ס קאַמער-מיידעל, וועלכע ער האָט אין דער חתונה-נאַכט אַרויסגעוואָרפען דורכ'ן פענסטער.

צוקומענדיג אין די געדאַנקען צו די דאָזיגע זכרונות, האָט באַטיאַני אַ טיפען זיפץ געטון.

— איך האָב מצהר נישט פאַר קיינעם מורא צו האָבען! — האָט ער אַ ברום געטון צו זיך — די, וואָס האָבען געקאָנט עדות זאָגען געגען מיר, זענען אומגעקומען אין די כוואַליעס פון דעם טייך, און איצט רוהען זיי, אַוודאי, אויפ'ן גרונד פון דער מאָלדאַווע! אַלע מניעות זענען אָפּגעווענדעט, איך בין פריי, און איך קאָן דרייסט עולה לגדולה ווערען, צו מאַכט, צו עשירות און פולען גליק!

באַטיאַני איז צוגעגאַנגען צו איינעם פון די געוועלבטע פענסטער, און אַ קוק געטון אויף דער שטאָט, וואָס האָט זיך איצט געבאָדען אין גאָלד פון דער זון.

די בעלאַגערטע שטאָט איז געווען רוהיג. ס'איז געווען זונטאָג, פון די בירגער, נישט איבערנעהמענדיג זיך מיט דעם אָנזעהן פון די האַרמאַטען, וואָס זענען געווען פונאַנדערגעשטעלט אויף די ווענד, און מיט די זעלנער ביי אַלע טויערען, זענען געגאַנגען אין קלויסטער אַריין צו דער גאָטעס-דינסט.

די גלעקער האָבען געקלונגען, און די בירגער האָבען הייס מתפלל געווען, בעטענדיג ביי גאָט שלום און רוה.

אַ מאָדנער געדאַנק איז געקומען באַטיאַני'ן אין קאָפּ אַריין.

— די אַלע צעהנדליגער טויזענדערמענשען געפינען זיך דאָך אין מיין רשות! זייער לעבען, זייער פערמעגען, זייער פרייהייט — מיט דעם אַלעם קאָן איך שאַפען און בעפעלען לויט מיין איינזעהן! ווען איך וואָלט נאָר געוואָלט, און ס'וואָלט אַריין אין מיינע אויסרעכענונגען, וואָלט איך דאָך זיי אַלע געקענט פעררעטען! איך וואָלט געקאָנט עפענען די טויערען, און אַריינלאָזען דעם שונא אין דער פעסטונג! ס'וואָלט טאַקע טשיקאַווע געווען צו וויסען ספּראַ סומע געלד וואָלט מיר בעצאָהלט דער פרייסישער קעניג פאַר אַזאַ טובה? ער וואָלט דאָך קיין געלד, רעכען איך, נישט געזשאַלעוועט, כדי מיך דערפאַר צו בעלוינען! איך וואָלט זיך אָבער דאַן געדאַרפט פערזעהן מיט דעם בעסטען און פלינקסטען פערד, כדי וואָס גיכער פון דאַנען צו פערשווינדען! אין געגענפאַל וואָלט דאָך מיר די פּראַגער בעפעלקערונג אויף שטיקלעך צוריסען פאַר אַזאַ מרידה!

פּלוצים האָבען זיך הינטער דער טיר דערהערט שריט.

אין צימער איז אַריין דעם גראַפ'ס אַדיוטאַנט.

דאָס איז געווען דער זעלבער יונגער אָפיציר אַלפרעד פאָן-בענסבערג, וועלכער האָט אָפּגעראַטעוועט דעם גראַף באַטיאַני פון אַ זיכערען טויט, ווען לויכטער האָט זיך מיט אַ קינזשאַל אין דער האַנד אויף איהם אַרויפגעוואָרפען.

דער גראַף באַטיאַני האָט איהם דעמאָלט געהעריג בעלוינט: ער האָט איהם בעשטימט אַלס זיין לייב-אַדיוטאַנט, און בעשאָנקען מיט אַנ'אָרדער.

— איך האָב דעם כבוד צו מעלדען — האָט געזאָגט דער פאָרושניק בענסבערג — אַז אין פירהויז געפינט זיך עפּעס אַנ'אומבעקאַנטער, וועלכער וויל אייך זעהן אין אַ וויכטיגען ענין! איך ווייס אָבער נישט צי קאָן איך איהם אַריינלאָזען, ווייל זיין אויסזעהן רופט נישט אַרויס קיין צוטרוי.

— איהר ווייסט דאָך, פאָרושניק — האָט באַטיאַני געענטפערט — אַז צו יעדער צייט בין איך גרייט אויפצונעהמען פּראַגער בירגער! צי ביי טאָג צי ביי נאַכט, אַלץ איינס, ליגט אויף מיר די אַחריות פאַר זייער וואוילטאָג, און איך שטער דעריבער קיינעם נישט אַ ויסצוזאָגען וועלכע ס'איז אָנקלאַגע אָדער אַ בקשה?

— מיר דוכט זיך, אַז דאָס איז נישט קיין איינוואוינער פון פּראָג! — האָט זיך אָפּגערופען פאָן-בענסבערג — ס'איז עפּעס אַנ'אָפּגעריסענער אַלטער יוד, אַ זעהר איינגע'עקשנ'טער!

— אַ יוד? — האָט זיך באַטיאַני פער'חידוש'ט — ווי רופט מען איהם?

— ער וויל נישט אָנרופען זיין נאָמען, און זאָגט, אַז נאָר פאַר אייך פערזענליך וועט ער זיך לאָזען דערקענען!

מישב זייענדיג זיך אַ ווײַלע, האָט באַטיאַני אויסגערופען.

— זאָל ער אַריין!

אין אַ מינוט אַרום איז אין צימער אַריין אַנ'איינגעהויקערטער שלעכט-אָנגעטוהענער זקן — אַ יוד.

באַטיאַני איז צוגעגאַנגען צום שרייב-טיש, און בייז אַ פרעג געטון:

— ווער זענט איהר, און וואָס דאַרפט איהר? זאָגט שנעלער, וואָס איהר דאַרפט פון מיר, ווייל איך האָב נישט קיין סך צייט! שוין זשע ווייסט איהר נישט, אַז היינט איז זונטאָג? אייבריגענס רעכענט איהר זיך, יודען, נישט מיט די חגאות פון קריסטען, און איהר שטעלט זיך פאָר, אַז אייביג דאַרפען מיר זיין גרייט צו אייער דינסט

(פאָרטזעצונג קומט)

Bilans Łódzkiego Banku Depozytowego S. A. w Łodzi
na dzień 1 stycznia 1926 r.

Stan czynny

Kasa i sumy do dyspozycji:				
a) gotowizna w kasie .	Z.	77.541.31		
b) pozotałość w Banku Polskim i w P. K. O.	„	227.641.11	Z.	305.182.42
Waluty zagraniczne:				
a) banknoty i monety .	„	192.117.90		
b) weksle zagreniczne.	„	477 472.66	„	669.590.56
Papiery wartościowe własne:				
a) pożyczki państwowe	„	10.183.40		
b) listy zastawne . . .	„	34.—		
c) akcje	„	67.866.13	„	78.083.53
Weksle zdyskontowane . .			„	346.842.75
Rachunki bieżące:				
a) zabezpieczone:				
1) papierami wartościow	Z.	69.590.68		
2) towarami	„	396.841.36		
3) w inny sposób . .	„	1.030.264.30		
b) niezabezpieczone . .	„	1.623.895 25	„	3.120.587.59
Banki „Loro":				
a) krajowe	„	18.069.51		
b) zagraniczne	„	282.71	„	18.352.22
Banki nostro:				
a) krajowe	„	20.928.60		
b) zagraniczne	„	172.390.76	„	193.319.36
Ruchomości			„	55.790.40
Rachunki Oddziałów . .			„	134.852.51
Sumy przechodnie			„	78.999.68
Suma bilansowa . .			Z.	5 001.601.02
Udzielone gwarancje . .			Z.	228.278.57
Inkaso			„	931 042.91
Razem			Z.	6 160.922.50

Stan bierny

Kapitał zakładowy . . .			Z.	720.000.00
Wkłady:				
a) terminowe	Z.	572.903.67		
b) a vista	„	1.485.074.88		
c) salda kredytowe rachunków bieżących	„	842.865.32	„	2.900 843.87
Redyskonto weksli. . . .			„	78.706.40
Banki loro:				
a) krajowe	Z.	34.628.70		
b) zagraniczne	„	111.070.39	„	145.699.09
Banki nostro:				
a) krajowe	Z.	1.847.19		
b) zagraniczne	„	850.012.52	„	851.859.71
Przekazy na bank			„	17.013.37
Procenty i prowizje na 1926 r.			„	10.805.18
Rachunki oddziałów . . .			„	134.852.51
Sumy przechodnia . . .			„	42.765.89
Zysk			„	99.055.00
Suma bilansowa			Z.	5.001.601.02
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji .			Z.	228.278.57
Różni za inkaso			„	931.042.91
Razem			Z.	6.160.922.50

RACHUNEK STRAT i ZYSKÓW ZA 1925 R.

Stan czynny

Wydatki handlowe . . .	Z.	1.033.555.63		
Podatki zapłacone . . .	„	154 331 48		
Należności wątpliwe . .	„	259.033.99		
Różnice kursowe na papierach procentowych . .	„	28.113.69	Z.	1.475.034.79
Czysty zysk 1924 – 965.34; 1925 – 98.089.66			„	99.055.—
			Z.	1.574.089.79

Stan bierny

Pozostałość zysku z 1924 r.			Z.	965.34
Procenty i prowizje . . .	Z.	1.155.737.04		
Różnice kursowe na dewiz.	„	417.387.41	„	1.573.124.45
			Z.	1.574.089.79

בעסער איה־ פער־ בריליאנטען,
קויפט אייערע
רימאנטען, גאלד, זילבער, קונסטליכע צייהן,
קומט א פערציינט אייך, אז דער געוו. טאקסאטאר און
יובעליר-געשעפט-אינהאבער
M.Chodźko Południowa 1
צאהלט די העכסטע פרייזען!
514 בעמערקונג: טאקסירונג אומזיסט.

לעפסידרעס
ווערען אין פערלויף
פון איין שעה
אויסגעפערטיגט און אויך
געקלעפט אין אלע גאסען
דרוקערי פון „נייעם
פאלקסבלאט"
פעטריקאווער 21

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39 75
נעמט אן פון 6.30–5 אוו. אינדערהיים
אין פון 2–3 אין דער לעטשניצע אויף
ייערס מארק פעטריקאווער 294 331

28 נאר 28 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואנעס, פעלצעס, אינצינער. ניי.
מאשינען או"וו. בעסער איהר איבערציעט
אייך נישט ביי די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע
ה. לאזינג, בענעדיקט 28
נאר אין צאהלט די העכסטע פרייזען!
בעמ: פר מיר אויך לאנגער שטעגעריי, ספיעגל. רעגט געבויצטע מעבעל און נעהען צושטאנד.
פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!
28 נאר 28 28

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.
הויט און הארן און קראנקהייטען.
רענטגען אין ליכט - היילאנשטאלט
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
און טאמער איהר ווילט קויפן און בילליג פעטריקאווער 18, וואו מ'ווערט פערלאנגט אלערליי ביטים לויט'ן אויסוואהל, קלאווערים, ואבעניטשעניעס אויך אלע סארטן מעבל, אפעלאציעס, אמאזיציעס, אדראסאניעס, דעקאריראיאנע - וועגן לאנצאציעם אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, בוכעס ביים אייסלייזן-בעצירקען, שותפות-אקטען, סאמטן. מאקטען, אינטערציזשועס, אקטען דעראזוועס, קארעג ספראווס, וואו אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
שנעל, רעעל און בילליג
505

מיט 25% ביליגער
קויפט מען נור ביי מיר אלער ארט כיטשרייבמאשינען, סאפירעגלאזאן, שרייב-מאשינען: נייע ווי אויך אלטע לעמונטען. סיכע, ס'ווערן אויך געקויפט און אויסגעבייטעט אלטע מאשינען, טאשעסען, קארץ און אלע אנדערע מאשין-צוזאטען. רעפאראציע-ווארשטאט מאר אלע סיסטעמען. ס'ווערט אויך אויסגעלערנט מאשין-שרייבען.
ADOLF GOLDBERG
אנדזשעיא 1 1-טער שטאק
טעלעפאן 37-54

„DENSO" צאהן-פאסטע
דאס פלעגען די צייהן און דאס מויל בעהיט צו די אינפעקציעסע קראנקהייטען, ווייל פון וויער וויבערקייט איז אנגעלפאנגען דאס פעדעריין אין די אינגעמיינע געזונדהייט פון מענש.
דערובער ווערט די צאהן-פאסטע „DENSO" עמפפאלען דורך די ה"ה דאקטוירים אלס א אנטיסעפטיש מיטעל צו צייהן און מויל, וועלכע פארניכטעט ביים טעגליכען געברויך אלע צייהן-אונריינעקייטען.
Laboratorjum Chemiczne „Dental"
Lekarza-Dentysty Romana RITT'a
525 צו בעקומען איבעראל!

„POMOC" לעטשניצע
אלעקסאנדראווסקא 8, טעלעפאן 1.29
1. יונג און נעקאנט געווארען ביי דער לעטשניצע „POMOC" א פויגאליש טעראפישער קאבינעט, בעשטראהלונג פון קווארץ-לאמפ מיט בלויע און רויטע שטראהלען (sollux). אולטרא זון, עלעקטריזאציע, הייל-מאסאזש און ליכט בעדער. אויסבאקען א היים פון עלעקטער. קאסטלעפען (minimax).

פאר 30 זל.
קען יעדער האבען עלעקטריש-בעלייכטונג
אויסגעפיהרט דורך דער פירמע
ש. פ. שמאלעוויטש
8 פאלודניאווא 8
מיט בעשטעטיגונג פון דער עלעקטראווניע
ווירכטיג פאר הויזבעזיצער!
איהר שפארט 80 פראצענט שטראם.
489 אויסקונפט ווערט ערטיילט

א גרויסער אויסוואהל שירם
פון שטעקענס
אין מיט 25 פראצ. בילינער. ווי איבעראל!
צו בעקומען אין ווערקשטאט פון ס. פינענבוים,
19 נאראטאוויטש 19.
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלערליי רעפאראטורען, ווי אויך איבערציהען.
324 גענויער אדרעס: נאראטאוויטש (דזיעלנא) 19.

יעדער איינציגער האט זיך איבערציגט, אז נאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצעס, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו.
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נאראטאוויטש 19
(דזיעלנא)
פון מעבעל-גשוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר און שטענדיג פערטיג. נעגוצטע מעבעל און נוטען צושטאנד צו פערקויפען
1374

אנאנסען - פרייזן: פון 1 ביז 3 שורות — 4.00 — לאשטע. אויף דער ערשטער זייט 6 לאשטע. פון אויסלענדער — 50 פראצענט טייערער.
אבאנעמענטס-פרייזן: מאנאטליך...
אנאנסען - פרייזן: ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i B. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.